

MŪSU
VISUOMENĖJ

Tarybos susirinkimas

Lapkričio 17 ir 18 dienomis šaukiamas Amerikos Lietuvių Tarybos susirinkimas. Darbų tvarka tuo tarpu nepaskelbta, bet neabejojama, jog svarbiausią vietą šį kartą užims bendruomeninio persiorganizavimo klausimas. Jei Taryba imsis iniciatyvos tą klausimą spręsti, pati atitinkamai persitvarkydama, tai reikia manyti, jog šis susirinkimas bus tik įžanga į tą reorganizaciją. Kiekvieno atveju, šis susirinkimas bus svarbus įvykis Amerikos lietuvių visuomenės gyvenime. Jame dalyvauti kviečiami visi Tarybos nariai, iš viso 21 asmuo. Dabartinis ALT statusas numato, kad posėdyje gali dalyvauti ne būtinai patys Tarybos nariai: jie, negalėdami dalyvauti patys, gali savo vietoje įgalioti pasirinktus pavaduotojus. Amerikos Lietuvių Tarybos visuotinio susirinkimo nebuvo nuo pereinamojo laikotarpio. Tada įvyko naujai sudarytos Tarybos posėdis, kur tik pasibaigus visuotiniui Seimui ir buvo paskirtas daugiau formaliais reikalais sutvarkyti.

Posėdžiavo SLA vadai

Išties pereinamąjį laikotarpį Chicagoje posėdžiavo SLA Vykdomoji Taryba. Iš žinių apie tuos posėdžius matyti, kad vienas iš svarbiausių klausimų buvo — poilsio namų susivienijimo nariams įkūrimas. Toki namai numatomi Atlantic City, tik dar studijuojama, kaip geriau — ar perstatyti ten turimus namus, ar statyti naujus. Tie namai būsią skirti atostogauti susivienijimo nariams. Jie galėsia jais naudotis poilsui tik už faktines išlaidas.

Ne visai aišku, kodėl šis reikalas laikomas vienu iš svarbiausių visoje susivienijimo istorijoje. Žinoma, idėja iš esmės gera, bet yra aišku, jog poilsio namais Atlantic City tegalės pasinaudoti labai nedidelė susivienijimo narių dalis. Jei per vasarą net koks trejetas šimtų galėtų jais pasinaudoti, tai vis tiek būtų tik maža 13,000 narių dalis. Bet klausimas, ar tos faktinės išlaidos toliau gyvenantiems bus jau tokios mažos, kad pasinaudojimas tais namais labai viliojtu. Ši aplinkybė gerokai mažina to sumanymo reikšmingumą visam susivienijimui.

Esą numatoma steigti kultūrinis centrus didesnėse kolonijose. Tai jau visai kas kita. Šis sumanymas, atrodo, susivienijimo istorijoje būtų daug reikšmingesnis, jeigu jis būtų įvykdytas. Tuo tarpu dar neryšku, kokio pobūdžio numatomi tie kultūriniai centrai.

Toliau numatoma praplėsti santykius su spauda. Šalia to pažymima, kad ir dabar teikiama tam tikros paskolos bei pašalpos įžymiesiems kultūros darbininkams... Gal tai tik sumanymų atpasakojimo netikslumas, bet jeigu ištikrųjų ta linke turėtų eiti santykių su spauda praplėtimas, tai atrodytų, jog kažkam yra kilusi mintis tuos santykius plėsti... paskolų bei pašalpų teikimu. Vargiai ar tai būtų tikslingas santykių plėtimui būdas, nes būtų panašu į "tepimą"...

Pažymėtinas sumanymas palaikyti santykius su Tėvynės Mylėtojų Draugija knygų leidimo srityje. Tik gaila, kad TMD tų knygų leisti nebesirytų, o ieško progų atsisteiti su nariais kitų išleistomis knygomis. Jeigu SLA susidėję su TMD ką gera išleistų, tikrai būtų sveikintina.

BALFo rinkliavai,

įvykstančiai visame New York'e ryt ir poryt, linkėjimus pareiškė New Yorko gubernatorius, mayoras ir Brooklyno vyskupas.

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr.
8
centai

DERYBOS IR... NAUJI KARAI

Jungtinėse Tautose rengiama dirva naujoms pasaulinio masto deryboms, kuriose dalyvaus "penki didieji", tai yra Amerika, Anglija, Prancūzija, Rusija ir Kinija. Rusai, žinoma, norėję tų derybų, bet kad Kiniją atstovautų komunistinė valdžia, tačiau tas tuo tarpu jiems nepavyko. Be to, prasidėjo pirmieji pasikalbėjimai tarp Maliko ir Dulles dėl Japonijos taikos sutarties. Niekas iš tų derybų nesitiki žymesnių rezultatų, bet visi sutinka dar kartą kalbėtis, kadangi tas, kas atsisako kalbėtis, gali būti laikomas karo kurstytoju...

Prezidentas Trumanas, sveikindamas Jungtinių Tautų Organizaciją jos penktojo gimtadienio proga antradienį patiekė staigmeną: jis pasiūlė, kad atominio ir bendrojo nusiginklavimo komisijai darbai būtų sujungti ir būtų svarstomas visuotinio nusiginklavimo klausimas visų ginklų rūšių srityje. Ligi šiol Amerikos vyriausybė priešinosi tų klausimų sujungimui ir reikalavo, kad atominio nusiginklavimo ar atominės energijos kontrolės klausimas būtų sprendžiamas atskirai nuo kitų nusiginklavimo klausimų. Tai, manoma, yra atsakymas į komunistų suorganizuotą "taikos peticiją", kuria jie stengiasi pasirodyti prieš pasaulį vieninteliais taikos šalininkais. Bet Trumanas pabrėžė, kad tuo tar-

pu laisvosioms tautoms nėra kitos išeities, kaip tik stiprinti savo apsiginklavimą.

Korėjos Jungtinių Tautų kariuomenės jau visai artėja prie Mandžūrijos ir Sibiro sienos. Nors vienoj vietoj dar pastebėta apie 25,000 komunistų kariuomenės koncentraciją, kur gali įvykti rimtesnis mušis. Šiaip jau komunistai tūkstančiais pasiduoda į nelaisvę. Nedaug amerikiečių belaisvių pavyko išvaduoti. Vieną traukinį su belaisviais amerikiečiai vijosi, bet pavyko jį per vėlai: iš 80 belaisvių 66 buvo jau sušaudyti iš kulkosvaidžių, tik 14 liko gyvų tarp draugų lavonų. Pasikartoja visai tie patys metodai, kaip ir garsiajame lietuvių kalinių žudyme.

Bet Korėjos karui besibigiant, kyla nauji karai. Indokinijoje Hošimink vadovaujami partizanai jau susitvarkė, kaip reguliari kariuomenė ir beveik visai atstūmė prancūzus nuo Kinijos sienos. Laukiama, kad Indokinija netrukus virsta antra Korėja. Bet svarbiausia, kad Kinijos komunistai jau paskelbė per radiją, kad jų kariuomenei įsakta žygiuoti į Tibetą — "išvaduoti 3 milijonų tibetiečių iš imperialistinės vergijos".

Tuo tarpu Tibeto delegacija dar tebėra Indijoje, pakeliui į Kiniją. Delegacija yra įskilusi deryboms su Kinijos naujaisiais valdovais, kurie, atrodo, delegacijos visai nelaukia...

KO SIEKIA PRAHOS KONFERENCIJA?

Spalio mėn. antroje pusėje, Maskvos įsakymu, buvo susirinkę pavergtųjų satelitų: Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos, Albanijos, Čekoslovakijos ir Rytų Vokietijos užsienio reikalų ministrai. Jiems įsakymus duoti iš Maskvos atskubėjo V. Molotov, lydimas politinių patarėjų.

Po dviejų dienų posėdžių buvo paskelbtas pareiškimas, liečiantis Vokietiją. Atseit, ta konferencija svaršiusi Vokietijos klausimus.

Pareiškimo pradžioje piktai kritikuojama Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos laikysena Vokietijos atžvilgiu, ypač smarkiai puolamas noras Vokietiją apginkluoti. Pareiškimo pabaigoje reikalaujama, kad —

1. Anglija, Amerika, Prancūzija ir Rusija paskelbtų bendrą

pareiškimą, jog neleis apginkluoti Vokietijos;

2. Nebūtų leista atkurti Vokietijos karo pramonę;

3. Būtų sudaryta Vokietijos taikos sutartis ir visa Vokietija suvienyta.

4. Iš lygus skaičiaus Rytų ir Vakarų Vokietijos atstovų būtų sudaryta steigiamoji taryba ir po to sudaryta Vokietijos vyriausybė.

Tvirtinama, kad po šios, tariamąs, taikos konferencijos Maskva savo satelitams paaiškinusi, kodėl turėjo nusileisti Korėjos akcijoje ir davė satelitams naujus įsakymus, ką turi nedelsiant padaryti. Tuo po konferencijos gauta patikimų žinių, kad Rytų Vokietijoje jau ruošiamasi įvesti priverstinę karo tarnybą ir jos priedangoje su mobilizuoti vokiečius.

TRUMPAI KALBANT

▼ Vokiečių generolas Guderian, žymus tankų specialistas, sako, kad jei kas jam duotų 2 bilionus dolerių, tai jis suorganizuotų tokią vokiečių armiją, kuri be matant sutvarkytų komunistinį siaubą.

▼ Stafford Cripps spalio 19 d. atsisitadino iš Anglijos kancelrio pareigų.

▼ Iš Washingtono pranešama, kad vyriausybė ruošiasi suimti 3,400 neįstatymų užsieniečių, kurie kovoja prieš pagrindinius JAV santvarkos dėsnius.

▼ Prezidentas Trumanas pasirašė įsakymą pakraščių sargyboms perimti visą pasienio apsaugą.

▼ Kanados vyriausybė pasiryžusi sutelkti 20,000 vyrų ka-

riuomenės dalinių, kurie bus panaudoti UN tarnybai.

▼ Suvalstybinti Anglijos geležinkeliai praėjusiais metais nuostolių.

▼ Italijos parlamentas krašto apsaugai stiprinti paskyrė 166 milijonus dolerių.

▼ Spalio 20 d. į Prahą atvyko V. Molotov. Prahėje vyksta visų Rusijos pavergtų kraštų vadų svarbūs pasitarimai.

▼ Į H. Stasseno parašytą laišką Stalinui atsakė "Pravda". Tą Stasseno laišką pavadino kvalifikavimui, o patį Stassoną — karo kurstytoju. Gal po šio atsakymo praeis noras panašius laiškus rašyti.

Taip nepriklausomos Lietuvos mokyklose mokėsi mūsų priaugančioji karta.

SVARSTO BENDRUOMENĖS KLAUSIMA

Waterburio ALT Sąjungos skyrius surengė
įdomias diskusijas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Waterburio skyrius suorganizavo sekmadienį viešą susirinkimą ir pakvietė jame dalyvauti visus aktingesnius asmenis iš visų srovių bei grupių.

Susirinkimas buvo skirtas diskusijoms apie lietuvių bendruomenės organizavimą.

Susirinkimą atidarė dr. M. J. Colney. Paaškinęs jo tikslą, susirinkimui vesti pakvietė agr. Br. Dūdą. Susirinkimas vyko diskusijos forma, pradžioje išdėdžius pagrindinius lietuvių bendruomenės organizavimo tikslus ir priminus dėsnius, kuriuos yra nustatę Vlikas.

Perėjus prie diskusijų, visų kalbėtojų buvo vieningai pareiškta įsitikinimas, kad bendruomenės organizavimas neturi būti vienašališku keliu, kad jo nagalima karštągalviškai spręsti ir kad jis neturi išeiti iš Amerikos lietuvių pasiektosios vienybės ribų.

M. Gučekas priminė pavojus, kurie atsirastų Amerikos lietuvių vienybei, jei Pasaulio Lietuvių Bendr. organizavimas pasi-

liktų tik naujakurių reikalui. Jis kritiškai įvertino Connecticute naujakurių pasinešimus revoliuciniu keliu ir "iš apalios" spręsti tokią rimtą klausimą, kaip bendruomenės apylinkių kūrimą.

Dr. P. Vileišis, pasisakydamas už bendruomenės organizavimo reikalingumą, stipriai pasisakė prieš dabartinę ALT "antidemokratinę" veiklą ir tvarkymąsi. Jo žodžiais, ALT diskusijos forma, pradžioje išdėdžius pagrindinius lietuvių bendruomenės organizavimo tikslus ir priminus dėsnius, kuriuos yra nustatę Vlikas.

Perėjus prie diskusijų, visų kalbėtojų buvo vieningai pareiškta įsitikinimas, kad bendruomenės organizavimas neturi būti vienašališku keliu, kad jo nagalima karštągalviškai spręsti ir kad jis neturi išeiti iš Amerikos lietuvių pasiektosios vienybės ribų.

M. Gučekas priminė pavojus, kurie atsirastų Amerikos lietuvių vienybei, jei Pasaulio Lietuvių Bendr. organizavimas pasi-

liktų tik naujakurių reikalui. Jis kritiškai įvertino Connecticute naujakurių pasinešimus revoliuciniu keliu ir "iš apalios" spręsti tokią rimtą klausimą, kaip bendruomenės apylinkių kūrimą.

Dr. P. Vileišis, pasisakydamas už bendruomenės organizavimo reikalingumą, stipriai pasisakė prieš dabartinę ALT "antidemokratinę" veiklą ir tvarkymąsi. Jo žodžiais, ALT diskusijos forma, pradžioje išdėdžius pagrindinius lietuvių bendruomenės organizavimo tikslus ir priminus dėsnius, kuriuos yra nustatę Vlikas.

Tolimesnėse diskusijose, kuriose dalyvavo nemažai susirinkimo dalyvių, visi kalbėtojai pakartotinai akcentavo reikalą išplėsti AL Tarybos uždavinius ir visą AL Tarybos veiklą sutvarkyti taip, kad ji galėtų sėkmingai atlikti visą liet. bendruomenės vadovavimo darbą.

Gyvai ir plačiai pasisakydami dėl lietuvių bendruomenės organizavimo, susirinkimo dalyviai beveik vieningai pasisakė prieš kontrabandinius mėginimus organizuoti Amerikos lietuvių dalį, nesiskaitant su senomis lietuvių tautinės veiklos tradicijomis.

Patyrus, kad lapkričio mėn. New York'e šaukiamas ALT posėdis, eilė kalbėtojų pageidavo, kad ALT vadovybė energingiau atsiliptų į lietuvių visuomenės reikalus, greičiau juos spręstų ir vertintų su didesniu dėmesiu.

Diskusijose iškilo nemažai klausimų, liečiančių ALT santykius, srovių bendradarbiavimą ir tt. Lietuvių Kelio redaktorius H. Blazas buvo vienas tų, kuris atskirai iškėlė senųjų lietuvių nuopelnus lietuvių bendruomenei Amerikoje, kartu pareiškdamas, kad be jų nuosirdaus ir gyvo pritarimo bendruomenės organizacija liks tik gražybystė ir tuščiažodžiavimas.

Susirinkimą uždarydamas, dr. M. J. Colney reziumavo diskusijų mintis ir dar kartą pristatė lietuvių bendruomenės klausimą, kaip rimtą visų lietuvių, o ne vien naujakurių, vienybės ir sėkmingo bendradarbiavimo uždavinį.

ALT S-gos Waterburio skyrius pirmasis suorganizavo tokias diskusijas. Reiktų, kad ir kitose kolonijose įvyktų tokių diskusijų. Tai padėtų bendruomenės organizavimui pasistūmėti priekį ir įeiti į gerą kelią.

ŠIOJE ŠALYJE

NEPILIECIUS KOMUNISTUS pradėjo suimnėti. Pirmadienį buvo suimta 10 komunistų, anot valdžios organų pranešimų — žymių veikėjų. Jų tarpe yra pasakutinių laikų pagarsėjęs Vincas Andrusis. Visi suimtieji yra ne piliečiai ir prieš juos jau buvo pradėtos deportacijos bylos. Dabar naujas įstatymas valdžios įstaigoms suteikė platesnes teises deportacijos srityje ir atitinkamos įstaigos pradėjo juo naudotis. Suimtieji numatomi deportuoti.

Antradienį buvo suimti du komunistai svetimšaliai ir Clevelande. Vienas iš jų — Juozas Lukas, spaustuvių darbininkas, dirbęs komunistų spaustuvių, vėliau kitose, komercinėse spaustuose. Prieš porą savaičių "Vilnis" ir "Laisvė" labai garsino Luką, kaip didelį veikėją, veikiantį amerikiečių tarpe, tad lietuvių tarpe mažai ir nežinoma. Cleveland Plain Dealer, pranešdamas jo areštą, pažymi, kad jaunoje dienoje jis buvęs nuistaž už vagilavimą.

Laikraščiai praneša, kad artimiausiu metu numatoma suimti ir deportuoti daugiau kaip pusantro šimto komunistų nepiliečių.

VIENUOLIKOS komunistų vadų byla aukščiausioje teisme nagrinėti paskirta gruodžio 4 d.

DIDELIS TRIUKSMAS kilo New York'e dėl respublikonų kandidato į senatą. Savo laiku Dewey buvo atsisakęs kandidatuoti į gubernatorių ir užleido vietą savo pavaduotojui Hanley. Bet vėliau Dewey draugai prikalbino jį pakeisti nuomonę, bet reikėjo, kad su tuo sutiktų Hanley. Jis sutiko ir išstātė savo kandidatą į senatą. Bet demokratai siūciupo vieną Hanley laišką, iš kurio ne visai aiškių prasitarimų jie daro išvadą, jog Dewey pradžioje už tą pasikeitimą sutvarkyti Hanley skolas ir pradžioje valdinę vietą, jei tas nebūtų įrinktas į Senatą. Tai esąs nusikalimas, numatytas Baudžiamame Kodekse.

Hanley aiškina, kad jo laiške paminėtas skolų sutvarkymas neturėjo nieko bendra su jo kandidatūros reikalais. Dewey sako, kad jis galįs ir pakartoti, jog jam visada bus malonu turėti bendradarbiu Hanley, jeigu jis nebus kitur užimtas. Be to priminė, kad demokratų partija savo laiku sumokėjusi 200,000 dolerių Rooseveltui skolų, kad tik jis sutiktų eiti į New Yorko gubernatorių. Respublikonai iškniso Lehmano, demokratų kandidatą, laišką, kuriame pareiškiamas draugiškumas Hissui, apkaltintam šnipinėjus komunistų naudai...

MIRĖ du žymūs asmenys: buvęs Valstybės sekretorius Henry L. Stimson, 83 metų, ir buvęs Chicago mayoras Edward J. Kelly.

PREZIDENTAS įsakė kontroliuoti visus atplaukiančius laivus tokia pačia tvarka, kaip karo metu, nes subversyvinė veikla daranti didelį pavojų krašto saugumui.

NEW YORKE vyksta didelis policijos valymas. Naujasis policijos viršininkas Murphy paskyrė 155 naujus policijos karininkus.

FALANGISTŲ, tai yra, Ispanijos diktatoriaus Franco politinės organizacijos narių, taip pat neįsileis į Ameriką, kaip komunistų, fašistų ir nacių.

Tai staigmena įstatymo autoriumi McCarranui, kuris yra žinomas Franco simpatikas.

KAS ir KUR

• Kelias atvejais buvo pranešta, kad "Voice of America" prabilis lietuviškai. Žadėtieji terminai praėjo, o pranešimų lietuvių kalba vis nesigirdi. Pranešama, kad susitrukdė grynai dėl administracinių nesusitvarkymų.

• Pruseika "Vilnyje" jau skundžiasi, kad, bevažinėdamas po komunistų susirinkimus, sutinka tokių, kurie "seniau dėjosi didžiausiu kovotojui, o dabar guli spaliuose, niurna, ar zirzia".

• Naujienų skelbtame novelės konkurse buvo atsiųsta 48 novelės. Pirmąsias tris premijas laimėjo: Aloyzas Baronas, Antanas Tulys ir J. Švaistas - Balčianas.

• Australijos lietuvių bendruomenė pergyvena tam tikrą krizę: pasitraukė Mūsų Pastogės ir Užuvėjos redaktoriai, atsirado nesutarimų ir dėl bendruomenės persiorganizavimo.

• Komunistų laikraščiai skelbia, kad "taikai" ginti kongrese, įvykusiame Maskvoje, dalyvavo visų tikybų aukšti dvasiškiai. Jų tarpe buvęs ir Kauno arkivyskupijos vikaras pralotas J. Stankevičius. Gali būti, nes komunistai sugeba visus "sukviesti".

• Estų politinei vadovybei prašant, Lietuvos atstovas Dr. S. A. Backis Paryžiuje sutiko atstovauti ir estų reikalus, ką vietos įstaigos akceptavo.

• P. Amerikos žurnalistas K. Cibiras — Verax, išleido naują knygą ispanų kalba apie Lietuvos okupacijos dešimtmetį.

• Jau baigiamas spausdinti VLI-Ko didysis memorandumas prancūzų kalba ir LIT brošiūra "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Keliai".

• Šimtą metų, kai gimė lietuvių tautos veikėjas Petras Kriaučiūnas. Jis mirė 1916 metais.

• Lietuvių Dailės Institutui priklauso dailininkai spalio 7-8 dienomis posėdžiavo Chicagoje. Į naują valdybą išrinkta: A. Vališka — pirmininkas, T. Valius — vicepirmininkas, P. Augius — sekretorius, P. Kaupas — turto globėjas, M. Vorobjovas ir P. Kiaulėnas — nariai. Centras Chicagoje.

• Lietuvių Dailės Instituto įgaliotiniams išrinkti: Prancūzijai — dr. J. Baltrušaitis, Kanadai — A. Tamošaitis, Vokietijai — A. Dargis, Australijai — A. Ratas ir New Yorkui — A. Kašuba.

• Dramos aktoriai Stasė Kielaite ir Jonas Kelečius, gyvenę Chicagoje, sukūrė šeimą.

• Chicagoje įsikūrusių lietuvių tremtinių tarpe yra per 120 architektų ir inžinierių, kurie dirba savo specialybėje.

• Lietuvoje, 10 metų pavergimo minint, išleista knyga, pavadinama "10 metų LTSR". Knygoje komunistinių vadų straipsniai ir padėkos Stalinui.

• Rašytoja ir aktorė A. Skėma, dirbanti viename Chicagos fabrike, ištiko nelaimę. Mašina sunkiai sužalojo kairės rankos nykštį, kurį turėjo amputuoti.

• Belgijos lietuvių laikraštis "Gimtoji Šalis", ėjęs nuo 1947 m., Belgijoje lietuvių skaiciui sumažėjus, sustojo.

• Lietuvių tremtinių Augsburgėje, Vokietijoje, pastatytas lietuviškas kryžius šiais metais iš pagrindų atremontuotas. Remontas kaštavo 700 markių, kurias sudėjo Augsburgės tebegyvenantys tremtiniai.

• Ernestas Galvanauskas, buvęs nepriklausomos Lietuvos ministras pirmininkas, dabar gyvena Madagaskare. Jis profesoriauja ir veda vieną prancūzų fabriką.

Pakvietimas užsirašyti Lietuvių Naujienas.

Sieninis Kalendorius 1951 m. Free

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Argentininos lietuviai

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje

Argentinoje šimtą metų paminėjo savo 10 metų veiklos sukaktį.

1940 m. liepos mėn. 15 d., kad viso pasaulio lietuvių širdis pervėrė skaudi žinia, kad rusai okupuoją Lietuvą, patriotų lietuvių grupė, susirinkusi Lietuvos atstovybės rūmuose, pačiam ministeriu dr. Grauziniui pritarė, įkūrė Lietuvai Išlaisvinti Centrą Argentinoje. Į Centrą buvo pakviesta po du atstovus nuo kiekvienos organizacijos. Į naujais Centras ėmėsi labai sunkaus ir atsakingo darbo — ieškoti būdų ir kelių kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Kad laisvės kova būtų sekmingesnė, tuoj buvo pradėta derinti lietuvių veikla: sutartinai buvo ruošiamos lietuvių šventės

— Vasario 16-oji, Tautos šventė (8 rugsėjo), Išeivių diena, Gedulo diena (okupacijos diena).

Kad atkreiptų vietinių gyventojų dėmesį, buvo nuomosamos miesto centre geriausios salės, kviečiami žymieji lietuviai ir argentiniečiai kalbėtojai, ruošiamos gražios iškilmų programos, kurias plačiai paminėdavo karais net su iliustracijomis vietini spaudoje ir radijo. Įtakingesniems krašto asmenims buvo siunčiamos rezoliucijos bei memorandumai.

Dešimties metų veikloje buvo atitinkamai paruoštos ir įteiktos trys petijos Argentinai prezidentams — Castillo ir Peron — prašant paramos kovojai dėl Lie-

tuvos laisvės, pagalbos tremtiniams.

Ta pačia proga buvo įsteigtas Lietuvių Emigrantų Komitetas, per kurį gauta leidimų atvykti 3,500 tremtinių. Vėliau, susidėjus nenumatytiems sunkumams, tegalėjo atvykti tik apie 600.

Keliais atvejais buvo siunčiamos nors kuklios pašalpos Vokietijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje sunkioje būklėje esantiems lietuviams sušelpiti.

Kelis kartus buvo paruoštos specialios deklaracijos ir memorandumai ispanų, anglų ir prancūzų kalbomis ir išsiuntinotos viso pasaulio vyriausybų vadovams.

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje savo telegramomis siekė Prezid. Rooseveltą, Trumaną, popiežių, Churchillį, San Francisko konferenciją, Jungtinių Tautų pirmininką Henri Spaak ir daug kitų žymių pasaulio vyrų.

Šiais metais visos Argentininos lietuvių vardu (išskyrus komunistus) buvo uždėtas vainikas ant Argentinai išlaisvintojo gen. Jose de san Martin mauzoliejaus 100 metų mirties sukakties paminėjimo. O tautos šventės proga buvo padaryta brangi (50 x 40 centim.) meniška bronzinė lenta ir su didelėmis iškilmėmis įmūryta į sieną žymiausio Argentinai išlaisvintojo muziejuje, kur šimtai tūkstančių lankytojų skaitys šia lenta su užrašu: "Nenusiminkite: tėvynė dar nežuvusi ir triumfuos" — San Martin. "Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje, visos lietuvių kolonijos vardu. Generolui San Martin 8.IX.50."

Centro rūpesčiu yra išleisti šie leidiniai: 1) Naujosios telegramos iš Lietuvos, 2) Tėvynė, 3) Lietuviai, tikros žinios, 5) Detras de la Cortina de Hierro (Už geležinės uždangos) ir dabar Casimiro Verax suredaguota "Diez anos de Mortorio (10 metų mirties angelo)."

Per 10 metų savo veiklos Liet. Išlaisvinti Centras Argentinoje yra turėjęs rimtus posėdžius, su ruošęs daug simtų parengimų, parodų, koncertų, kino filmų ir tt. Ir šiandien Liet. Išlaisvinti Centras Argentinoje yra vienišas patalpa, kurioje atstovaujama patriotų pastangas padėti pavergtai Lietuvai.

Lietuvai Išlaisvinti Centro valdybą sudaro: Ign. Padvalkis — pirmin., J. Gilydis — pirm.

Okupuotoje Latvijoje

Latvijos komunistų partijos sekretorium paskirtas rusas drg. F. Titovas, kuris čia ir laikomas nevaikuotu mūsų broliškios tautos karaliuku. Žemės skolchozinimas yra daug daugiau "pažengęs", negu Estijoje ir Lietuvoje, nes 95% visų Latvijos ūkininkų jau suvaryti į kolchozus. Kaikurie Latvijos kolchozai pradėjo statyti naujas gyvenvietes. Jų gyventojai turi dar kartą persikelti savo trobesius į naujus kolchozų centrus.

Latvijos pramonė visiškai sumaskolinta ir išplėsta — šiuo metu dirba TSRS karo reikams. Kadangi nemaža dalis latvių specialistų pabėgo į vakarus arba buvo ištremti į rytus, į Latviją, kaip rašo drg. Titovas, "iš broliškų respublikų atsekretorium paskirtas rusas drg. F. Titovas, kuris čia ir laikomas nevaikuotu mūsų broliškios tautos karaliuku. Žemės skolchozinimas yra daug daugiau "pažengęs", negu Estijoje ir Lietuvoje, nes 95% visų Latvijos ūkininkų jau suvaryti į kolchozus. Kaikurie Latvijos kolchozai pradėjo statyti naujas gyvenvietes. Jų gyventojai turi dar kartą persikelti savo trobesius į naujus kolchozų centrus.

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Antanaitis, Jonas, Ona, Antanas, Irena, Aldona — Chicago, Ill.
Arnauskas, Pranas, Elena, Vytautas, Danutė — Donaldsonville, La.
Bastian, Ansas, Marta, Renate, Tomas, Robertas, — Northfield, Minn.
Bujauskas, Petronėlė — Windsor, Ill. Conn.
Galijienė, Marija — Chicago, Ill.
Cesnakavičius, Alfonsas — Chicago.
Išlinskis, Jonas, Stanislaiva — Waterbury, Conn.
Gautienė, Veronika — Waterbury, Conn.
Janavičienė, Karolina — Philadelphia, Pa.
Jankauskas, Povilas — Cicero, Ill.
Juknius, Motiejus, Olga, Genė — Springfield, Ill.
Kaselis, Ona, Albinas, Eugenija — Detroit, Mich.
Kaseliūnienė, Regina, Antanas — Stamford, Conn.
Kisieliūnas, Jonas, Albina, Irena, Elena — New Britain, Conn.
Kizlauskas, Česlovas, Lucia — Brooklyn, N. Y.
Koncė, Alfonsas, Marija, Raivis — Waterbury, Conn.
Laciūnė, Marta, Helmutas — Chicago.
Matijonaitis, Antanas, Ona, Aldona, Ona, Juozas, Zigmas, Teresė — Philadelphia, Pa.
Meilė, Zuzana, Pranas — Chicago, Ill.
Miklovas, Zuzana, Alfonsas, Kristina — Chicago, Ill.
Mileris, Pranas, Vytautas — So. Boston, Mass.

AR EGLUTĖ SUSTOS?

Jau kelintas mėnuo nepasirodo vaikų laikraštis Eglutė. Bernardo Brazdžionio redaguojamas jis buvo susilaukęs labai daug simpatijų, o vaikai jo išsilgę laukdavo.

Štai Pittsburgho Lietuvių Žinios praneša, kad Bernardas Brazdžionis iš Eglutės redaktoriaus pareigų pasitraukė. Gaila. Kada laikraštis pradėjo skinti gražų auklėjimo ir švietimo kelią, neteko savo organizatoriaus. Ar atsiras, kas B. Brazdžionį tikrai pakeis, ar Eglutė neišvirs į siaurą tikslų laikraštį?

Visi, kurie tik turi augančių ir skaitytų jau pramokusių vaikų, šiandien turi didžiausią rūpestį — kur gauti jiems tinkamų lietuviškų knygų ir laikraščių. Tą didelę spragą, nors dailmi, užkisdavo Eglutė, bet štai ir toji rimtai sunegalavo.

Atsikabinkit, Judos, ba blodi pasakyti — mintimis žegnojau ir pro langą žvelgiu, o visas malonumas taip ir nuvažiuo.

Zinoma, keičiasi angliai: vieni išei-na, kiti įeina, bet tartum kokia epidemija visus surietė, kiekvienas lenda su savo šneka, nors pasiusk. Čia tau ne pas farmerį, nepasokinėsi keturpėsiom, neišsiaiškinsi. Svarbiausia, kad žmogus nežinai, ko jie nori. Gal ne taip sėdžiu, gal guzikas ne toje vietoje užsegta, gal kralikas tydomis šlapinasi, o aš slogą turiu ir nieko neįjaučiu.

Ir taip visą kelionę, tartum ant adatų kas būtų pasodinęs. Visi nervai

Anglų kalba

Dirbu ir dirbu pas farmerį: kralikus gaudau, jų mėšą slapta parduosiu; vištas auginu, jų kiaušinius į miestą brangiau iškišu; kviečių pasisavinu ir kitokių viešai nesakytinų nuodėmių pridarau, bet kalba nė iš vietos, kaip pakerėta. Na gi ten, žinoma, good morning, tea ir money, money šiaip taip suprantu, bet visuose kituose reikaluose — silpnas, ranka numojau, nors dar tik trečiojo įpėdinio belaukiu.

Bet, ir be angliško liežuviu būdamas, iš visų gyvenimo klasių ir painumų, kaip žąsis iš vandens išplaukiu. Jau kartą įvykis atrodė be vilties — neišsimeleusi be kalbos, bet gabumai, ponai, gabumai visur kelią atidaro. Paklausyk, kaip kartą įvyko.

Išėjau aš daržo pažūrėti, o čia tik po lietaus būta, koja ne ton vieton pateko, balansas kažkur užkliuvo, ir taip širdingai išsitiesiau ant šiltnamio, kad stiklas, neatlaikęs svorio, irgi pasidavė. Ir, žinot, taip poros metrų skylė ir pasisveikino. Ir vėjas laisvai vaikšto, ir termometras nukritęs nesąmonės

rodo, ir kažkokios žolės nosis pakabinusios veltui žūsta. O aš padėti nieko negaliu tik savo nugarą lyginu ir atsargiai dairausi, ar farmeris nemato. O koi jis pietus valgė ir apie šiltadaržį svajojo, aš, jau nuo nuodėmingos vietos pasitraukęs, ramiai su šake darbavau.

Žinoma, farmeris nepėsčias. Kur buvęs, kur nebuvo, atleikta ant savo dvejetuko, anglišką liežuvį burnoje nešdamas, ir pliekia, net oras virpa, net autobusas per mylią išgirdęs ant kello sustojo pasiklausyti. O man kas — aš kalbos nemoku, gal jis komunistus keikia, gal jo uošvė ligoninėje kankinasi, gal jam daktaras prirašė grynai ore pašūkauti. Taigi, nieko nesuprantu, nieko nežinau, ramiai stoviu, akimis mirčioju, it kokią tik ką gimusią nekaltybę vaidinu, tartum tik motiną tėvą tepažįstu.

Farmeris visai pašėlo, net kojomis pradėjo trepinėti, net gyslos išsoko, ir, pagavęs mane už kelių, bėgte nutempė į šiltadaržio pusę. Nulėkiau. Neper-

toliausia. Žiūriu — viskas tvarkoje: ir skylė ta pati dviejų metrų šviečia, ir termometras nukritęs, ir žolės nosis pakabinusios baigia šalti. Žiūriu, stebiuosi ir išplėtęs akis į farmerį spoksau.

— You? — šaukia pastarasis, rodydamas į skylę ir mane.

— No, — atsakau, kraipydamas galvą.

— You? — No!

Who?! — klykia, supratau ir žodžio nežinodamas.

Pagalvojęs, pasilenkiau ir keturpėsiom, kairės rankos rodomąjį pridėjęs prie vietos, kur pas kraliką turėtų būti uodega, pradėjau šokinėti šiltadaržio pusėn.

Suprato išgama. Patikėjo. Atsileido širdis ir cigarą man davė ir bėgte namo pasileido, o vėliau kaip iš pragaros pradėjo lįsti visi namiškiai ir vis po vieną klausiti, kas išmušė stiklą, net nusibodo aiškinti. Visą popietę taip keturpėsiom ir prašokinėjau, net delnai įskaudo ir rodomasis nuo vinguriavimo patino.

Jeigu rimtai pagalvoti, tai menkas daiktas yra stiklas. Išmuštas tai išmuštas, rodos, vieni niekai, spjaut, bet pas anglus visai atvirkščiai. Tartum

žmogus būtų papjautas, tartum kokia liga ant viso kaimelio būtų nukritusi: ir burmistras, ir policininkas, ir gydytojas, ir mėsaininkas, ir kiti piliečiai pradėjo lįsti su klausimais. Gatve negalima praeiti. Visą savaitę kankino. Visiškai nusibodo gatvėje su pirštu prie užpakalio šokinėti (patys pamėginkit!), iš namų nustoju lįsti. Todėl tyčiomis knygelę išsirašiau, kur jau paruošė pasikalbėjimai, tartum liežuvis į burną įdėtas. Išmokau atmintinai. All right, sakau, nors kartą ir pas kirpėją galima užėiti, nes žmona taip su žirkliėmis apdailina, kad be kepurės tik bažnyčioje galima būti, ir tai aplink giedoriai nutyla. Nuėjau. Aš jam iš knygos pyškinu, o jis, išgama, atmintinai ir vis kitaip. Vėl šnypšt. Vėl pirštų pagalba teko šnekėtis.

Nuo to laiko visai nuotaikos netekau, liežuvis nereikalingas pasidarė, ir savųjų ilgesys taip pradėjo pjauti, net sąjungos suvažiavimą nutariau patekti. Žmona su vaikais mane delegatu išrinko, kaip lordą išleido: gyvą kraliką ir kiaušinių į lagaminą pridėjo, kad suvažiavę delegatai neturėtų kur pinigą leisti.

Vaziuoju. O klasė tartum pirma. Ir saulė pro langą šviečia, ir aplink angliai dūmus leidžia, laikraščius skai-

Pasikalbėjimas su maldininku

B. K. Naujokas

Didžiojoji prieš visus paprastus mirtinguosius laikraščius skaitytojus! Ir štai kodėl: gavau paskaityti spalio mėnesio 10 dieną išleistą Eltos biuletenį. Dar nei viename laikraštyje neteko matyti išspausdinto jo turinio, o aš štai jau skaitau! Skaitau pirmiau už tūkstančius kitų!

Skaitau, skaitau, skaitau... Nes pirmoje biuletenio vietoje įdėtas svarbus dalykas, įdomus kiekvienam, kas domisi mūsų lietuviškos politikos žygiais. Tai yra —

"Pasikalbėjimas su Vliko ir VT pirmininku M. Krupavičium kelioms į Romą reikalui".

Skaitau valandą su viršum, nes to pasikalbėjimo smulkiai prirašyta pilni septyni puslapiai. Skaitau dar kartą, nes vieną kartą teperskaitė... negalėjau suvokti, kieno gi čia, iš tikrųjų, pareiškimai.

Galbūt, šitoks nuodėmingas klausimas susilauks priekaišto — kaip galima taip nepagarbiai pagalvoti apie tokio žymaus mūsų politinio organo pirmininko žodžius!

Taip, pagarba vadovybei, jeigu ją pripažįstam vadovybe, yra kiekvieno mūsų pareiga. Bet ta pareiga yra ne vien mūsų paprastųjų tautiečių. Tam tikro orumo išlaikymas yra pareiga taip pat ir tų, kurie įkūnija vadovybę. Tai yra pareiga ir vadovybės narių, ir jos pirmininkų...

Dar ir dar kartą skaitant M. Krupavičiaus pasipasakojimus apie apsilankymą Romoje, stiprėja įsitikinimas, kad papasakota gerai, daug kam tai bus ir įdomu, tik... pavadinimas tam pasipasakojimui uždėtas klaidingas. Nes tai nėra tikra to žodžio prasme pasikalbėjimas su politinės institucijos galva, o tik pasikalbėjimas su senti-

mentaliam nusiteikusiui maldininku, kurio didžiausio sentimentinio vyktant į Romą, pasirodo, būta — "pasinaudoti šv. Metų gėrybėmis ir jas pakloti prie Aukščiausiojo Sosto už savo mylimą tėvynę ir tautą".

Tiesa, Vliko delegacijos kelioms į Romą tikslas nurodytas trigubas: 1. Pareikšti padėką popiežiui už ligšiolinę moralinę paramą Lietuvos kovoje dėl laisvės ir prašyti konkretesnių politinių, diplomatinės ir moralinės Vatikano paramos; 2. Bandyti atgaivinti Lietuvos santykius su Italijos Respublika; 3. Aiškinti Vliko santykius su St. Lozoraičiu.

Pasipasakojime M. Krupavičius paskutinio klausimo nei nepaliečia. Pasimatymui su popiežium skiria didžiausią dalį, trumpiau pasakojama apie bandymą užmegzti ryšius su Italijos vyriausybe.

Žiūrint į reikalą ne iš religinės, o iš politinės pusės, abu antrieji reikalai atrodytų žymiai svarbesni už pirmąjį.

Niekas neginčija, kad Vatikano diplomatinės paslaugos ir galimybės Lietuvos byloje buvo, yra ir gali būti labai reikšmingos. Padėkoti Vatikalui yra už ką, prašyti jo pagalbos daugiau ir konkretesni — verta. Bet iš M. Krupavičiaus pasipasakojimo galima matyti, kad tokio ar beveik tokio paties efekto tikrai buvo galima pasiekti ir be delegacijos kelioms į Romą: yra Romoje pakankamai įtakingų lietuvių, kurie lygiai tokiu pačiu pasisekimu galėjo įteikti Vliko parašytus memorandumus ir galėjo gauti žodžių bei raštu tuos pačius pažadus.

Tie pažadai kaip tik nėra kupini toli einančių įsipareigojimų. Mons. Tardini, skubiai permetęs akimis Vliko pageidavimus, sustojo ties tuo punktu, kur prašoma paskirti nuolatinį vizitatorių lietuvių tremtinių religiniams reikalais rūpintis. Tą punktą esą galima vienaip ar kitaip patenkinti, bet ir tai paprasčiausiai konkretų pageidavimą, kuriuos Vilkas vėliau raštu turėjo išsiųsti. Dėl visų kitų pageidavimų — pačios Lietuvos, o ne vien tremtinių religinio aprūpinimo reikalai — Tardini užtikrino šv. Sosto palankumą Lietuvai ir savo tikėjimą laisva Lietuvos ateitimi... Kaip ir visi kiti diplomatai,

kurie dar nėra pasirodę daugiau angažuoti.

Tiek iš pasakojimo tematyti to apsilankymo politinės reikšmės. Visa kita — yra grynai religinėje srityje. Religinėje srityje, drįsčiau pasakyti, yra ir pats pasimatymas su popiežium, kuris patvirtino žinąs Lietuvos nelaimės, darą, ką galima daryti Lietuvos gerovei, nuolatos primenant Lietuvos maldose. Kulminacinis to pasimatymo punktas — popiežiaus palaiminimas visiems kenčiantiems lietuviams.

Maldininko pasakojime tai be galo reikšmingi įvykiai, bet politinės institucijos laimėjimų sąrašas tai yra, žinoma, tik užregistruotinas faktas.

Kai tas pats M. Krupavičius kalbėjo, kaip politikas, jis, sako, čia pat Amerikoje paleido į apyvarstą gana drastišką kalambūrą apie tai, kad vien kryžium kiaušlės nenugalėsi... Ir iš tikro, sentimentus atidėjęs į šalį, net religingiausias žmogus pripažins, jog vien palaiminimai šioj žemėj mūsų tautos nelaimių nepašalina.

M. Krupavičiaus platus pasakojimas politiniame pareiškime apie popiežiaus ir jo asistentų išvaizdą, elgesį, būdą, audiencijos aplinką bei jo paties pergyvenimus audiencijos metu, apie suklupimą ant kelių bei sūniškos meilės ekstazę, sudaro įspūdį, kad Lietuvos laisvės kovos organo vairas yra ne realistiško politiko, o religiško poetiško svajotojo rankose...

Tą reikia konstatuoti ne dėl vienokio ar kitokio nusistatymo religijos klausimu, o grynai tik dėl to, kad politinis veikimas turi būti kiek galima realistiškas, paremtas šaltu aplinkybių bei faktų vertinimu, ne sentimentais.

M. Krupavičius savo laiku buvo pažįstamas, kaip realus politikas. Bet šis jo pasikalbėjimas yra ženklas, kad jis yra pasikeitęs. Nes jis vengia faktams pažūrėti tiesiai į akis, iš smulkmenų nori susidaryti sau ir kitiems padėties vaizdą ne tokį, koks jis iš tikrųjų yra, bet tokį, kokio pageidauja, apie kokį svajoja.

Pavyzdžiui, M. Krupavičius plačiai nagrinėja, kaip Vatikano laikraštis Osservatore Romano pamini lankytojus ir, kaip didelės reikšmės faktą, iškelia, kad tame laikraštyje buvo pami-

Nemunas Amerikoje

Vietoj recenzijos

Negalima iškęsti taip nepavadinus prof. Kolupailos Chicagoj išleisto monografijos apie Nemuną.

Nemunas — tai ne vien tik dailiai vingiuojanti puošniomis panemunėmis upė, tai ne tik vandens kelias ar būsimos elektros energijos šaltinis, bet jis yra mūsų liaudies dainų numytinis, poetų ir rašytojų įkvėpėjas, didingos praeities liudininkas ir mūsų gyvoji istorija.

Toks Nemunas pavaizduotas ir prof. Kolupailos paruoštojo knygoj. Ją skaitydamas pasijunti besiliejęs panemunėse, bekvėpuojas gaivinančiu šilų oru, pasijunti... sau žmogus.

Nepalįstam Nemuno tyrinėtoju, ištikimam jo gerbėjui prof. Kolupailai kiekvienas skaitytojas savo mintyse tars "dėkui!"

Dėkui už atgaivintą ir papildytą svajones apie laisvą Nemuną ir kartu laisvą Lietuvą!

Tylus Nemunas ramiose vasaros prieblandose. Krantuose išsidriekę paslaptingieji šilai, tai šen, tai ten stiepiasi ramūs ir amžini, kaip laikas, pilialkalniai. Kaž kur toluoje baigiasi audra. Duslus perkūno dundysis nuriada slėniais ir vos begirdimu atodūsiu susilieja su vos bejamu horizontu...

Tyla apglėbia paslaptis, ramybė skleidžiasi Nemuno slėniais. Pripildo juos ir išsiliauja plačias Lietuvos lygumas. Poilsio potvynis gaivina pavargusius raumenis, teikdamas naujų jėgų rytojaus darbui.

Taip vykdavo Dievo sukurtas ir žmogaus nesudarytas darbo ir poilsio ritmas. Bet tai buvo toli ir seniai... Jau šešerių metų ir 5,000 mylių erdvės tarpas yra tarp mūsų ir Nemuno.

Iš vaizduotės pradeda dilti pilių, pilialkalnių ir panemunės bažnyčių konturai. Pavargusioji sielų darosi tuštuma. Nykstantys iš atminties vaizdai neužpildo matyti Dunojaus, Reino, Neckaro pylių griuvėsiai, nei aukšti Hudson'o dangoraižiai...

Nesava, nepažįstama...

Gražią vasaros dieną, rodos, atsigultum sakais kvepiančiame Panemunės šile, savo žemei, savo miškui išpasakotum mūsų visų pergyvenatus vargus, neužtarnautas skriaudas ir pažemintumus ir viską galėtum užmiršti, kaip pabudęs užmiršti šurpų sapną, kaip vaikystėje rytui išbrėžus užmiršdavai vakare sekantį baisią pasaką...

Tuo tarpu mes negalime fiziškai pralaužti geležinės uždangos, skiriančios mus nuo Nemuno. Pralaužkime ją pašviežintomis mintimis, gilesniu Nemuno pažinimu, kurį rasime NEMUNO monografijoje.

K. Rinkus

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave.

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarauskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyn

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kėsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds.

Australijoje

Povilas Lukošius, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

NUO 1950 M. SPALIŲ 1 D.

Dirvos prenumeratos kaina yra tokia:

JUNGTINĖSE VALSTYBĖSE:

\$4.00 — visiems metams
\$3.00 — 39 - oms savaitėms
\$2.00 — 26 - ams savaitėms
\$1.00 — 13 - kai savaitėms

KANADOJE:

\$4.50 — visiems metams
(5 kanadiniai dol.)
Mokant dalimis — už
1 kanadinį dolerį arba
90 USA centų — 10 savaitėms

VISUR KITUR:

\$5.50 — visiems metams
Mokant dalimis — už
1 USA dolerį — 8 savaitėms

ANKSČIAU UŽSIMOKĖJUSIEMS PRIMOKĖTI NEREIKIA IR JŲ JAU APMOKĖTAS LAIKAS NEBŪS SUTRUMPINTAS

Dirvą užsisakyti galima kiekvienu metu, nelaukiant metų ar mėnesio pradžios. Prenumeratos laikas skaičiuojamas nuo tos savaitės, kurią yra gautas užsakymas ir pradamas siuntinėjimas.

išsibarstė, ir širdis pasipiktino, nors namo grįžk.

Tik kažkurioj stoty visi išsinešdino. Na, galvoju, Dievo galia, pasilsėsiu truputėlį, o ir Londonas jau nebetoli. Tik subraškėjo kažkas koridoriuje, matau, velkasi du lordai, ieškodami vietos.

— Pro šalį, pro šalį, — tyliai įtikinėju, o jie tiesiai į mano skyrių duris verčia. Pagriebiau kažkokio anglo numestą laikraštį, įlindau į kampą ir apsimetu skaitas, kad tik nejudintų, bet kur tau!

Vienas tok elegantiškas, tikras anglys džentelmenas, atsikelia ir nusilenkęs plūrupia.

— Kad tave bala, — laiminu išplėtęs akis, stengdamasis nors prasmę pagauti, o jis, šėtonas, vis mala ir mala. Jau išsižiojau savo gėdą išpažinti, kai staiga prabilo kitas fruktas iš šono, bet netikėtai suprantamai.

— Tu, Jonai, blogai ištari, jis net išsigandęs į tave žiūri. Manys, kad beprotis užpuolė, žinai anglys, dar politiką pakvies.

Net aiktėlėjo man po širdim, ir, lengviau atsikvėpęs, nuolaidžiai šyptelėjau, galvą palingavęs, o džentelmenas prieš mane net dūsdamas aiškinasi.

— Tu ten, Jonai, nesikankink, — vėl patarinėja draugas (kad jam Dievas sveikatos duotų!), — atidaryk langą ir baigta. Akcentas tavo skystas, tau košė varti, ne angliškai kalbėti.

O, yes, — sakau ir atsikėlęs kiek nuleidau stiklą, kad oras įeity.

— Suprato, — nudžiugo pirmasis.

— Kai dešimt kartų pakartojai, žinoma, negi kelmas, bet geriau tylėtum, tik žmones gąsdini su savo tarena.

— Nepliaušk niekų, — užpyko pirmasis, — juk vertėjas esu.

— Silpnas, silpnas. Stovykloje kas kita, visi jau paprato prie tavo šnekos, o, be to, nė vieno tikro anglo ten nėra, visi airiai.

— Tai gal tu paskaitas anglams skaitei, visi plojo, visi suprato.

— Iš mandagumo plojo, kad užbaigėi. O šiaip knarkė tau plepant.

— Aš dar kartą pamėginsiu, — sumišo vertėjas ir vėl kreipėsi į mane lėtai tardamas kiekvieną žodį.

— I am foreign — lithuanian...

— No, — sakau šypsodamasis.

— Matai, — vėl tas iš šono, — šnekatės, kaip pelėda su jaučiu.

— Bet vertėjas vis nepasiduoda, net rankomis sau padeda.

— Yes, yes, — sakau, never mind, blodi.

— Matai, matai, jo tai ištaramas, iš karto junti tikrą anglą, o tu geriau nutilk, nekankinęs žmogaus.

Padrąsintas vėl pridėjau keletą neaiškių žodžių, kurių vertėjas nė iš vienos negalėjo pajudinti.

— Tylėk, nelisk prie jo, žinai, anglai santūrus. Tu visai klausos neturi, tu į virtuvę prašykis, tu stovykloje bevertėjaudamas taip pripainiosi, kad visi neišsėrėsim.

Ir draugai susibarė, net įdomu — viską suprantu.

— Gal jis škotas, — viltingai dar ginasi vertėjas, aš jį paklausiu.

— Oksford, — atsakiau.

— Štai, štai, — šaukia kitas, — Oksford — geriausia anglų kalba. Jau jis tik prasižiojo, pajutau, iš kur paukštelis, o tau, sakau, puodus šveisti.

Vėl sumirgėjo kažkokie anglai, besibraudami į mūsų skyrių. Surinkau savo lagaminus, kitur išsinešdamas, toliau nuo nuodėmės, tegu jie ten kalbasi ir be manęs, be mano oksfordiško akcento. O čia jau ir Londonas. Išlipau, žioplinėju ir adresą rodau, kol mane šiaip taip įkišo reikiamon pusėn. Įstatė čia pat prie sąjungos, jau ir arklidės kvepia. Tik girdžiu užpakaly:

— Vė, tas pats oksfordietis. Paklausk, kur čia Mews.

Ir vėl prisikabino.

Yes, yes, — sakau, rodydamas ranką, kur musės birbia ir arklio uodega kyšo.

Padėkojo ir skrybeles žemai nuėmė, o aš pastovėjau, pastovėjau ir atgal į stotį su kraliku ir kiaušiniiais.

Taip suvažiavimas ir neteko vieno deputato, ir tai vis dėl anglų kalbos.

(Iš Anglijoje išleisto R. Spalio feljetonų rinkinio "Trylika Nelaimių.")

MARGUMYNAI

— Klausyk, Maryte, juk kai aš tave samdžiau, tu man sakei, kad iš savo buvusios šeimininkės išėjai savo noru, nes nebenorėjai ten pasilikti. O kai aš pasiteiravau, tai pasirodo, kad buvo visai priešingai. Sakyk, kaip gi ten iš tikrųjų buvo.

— Ak, ponai, aš tikrai savo noru išėjau. Pagalvokite tik: vieną dieną šeimininkė man sako: "Na, šitokios tinginės, apsilaidėjęs ir nenaudėjęs dar savo gyvenime nebuvau mačiusi! Pasirūpink, kad čia tavo ir kojos daugiau nebebūtų!" Na, tai po šitokių žodžių

aš jau visiškai nebenorėjau ten būti ir išėjau...

— Žinai, tą gražiąją pievelę mūsų sode? Na, tai aną dieną grįžtu namo ir žiūriu — ogi kaimyno karvė įėjusi ir visą pievelę taip nuėdusi, kaip mašina nušienauta!

— O ką kaimynas? Ar atsilygino?

— Kur tau! Priešingai, jis atnešė sąskaitą už pievos nušienavimą!

— Teisėjas kaltinamajam:

— Na, tamsta girdėjai, skundėja tamstą kaltina, kad ją pavadinai sena karve... Kuo pasiteisinsi?

— Ponas teisėjas, čia gi tikra teisybė! Negalėjau gi aš jos pavadinti jauna — juk ji jau penktą dešimtį baigia!

Kunigaikštis klausia tarną:

— Pasakyk man, Anzelmai, kodėl šitas arklis mane visada numeta? Nei karto negalėjau juo pajodinėti.

— Turbūt iš mandagumo, Jūsų šviesybe. Jam mat nepatogu būti atsukus nugarą į Jūsų šviesybę...

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

17)

KAIP LIETUVOJ BUVO KURIAMA ČEKA

Augustas Gailius

buv. Lietuvos kriminalinės policijos valdininkas

(Tęsinys iš pereito numerio)

Liesdamas slaptuosius agentų pranešimus ir peržvelgdamas šiauliuose atrastus NKVD bylas su agentūrinėmis žiniomis, šiaulių savaitraštis "Tėviškė" savo 1942 metų Nr. 13 apie agentų pranešimus iš viešų vietų šitaip rašė:

"Yra tiesiog keistų pranešimų, ypač liečiančių šiaulišką buvusią Milsteino kavinę. Agentai pranešinėja, kiek toks ir toks asmuo laiko kavinėje tokį ir tokį dieną sėdėjo, su kuo kalbėjosi, kiek per tą laiką išgėrė kavos ar arbatos puodukų, su kuriais j kavinę ateinančiais asmenimis sveikinosi. Kartais net pažymima, kad tas ir tas asmuo buvo pakilęs nuo savo staliuko ir priėjęs kalbėjosi su kitu asmeniu. Is nuolatinį kavinės agentų, kurie sėdėdavo prie kas kelinto staliuko, pranešimų NKVD agentūra nustatydavo, kuriuos būtent asmenis yra būtina paimti nuolatiniam sekimui."

Tie žmonės, kuriuos NKVD paimdavo nuolatiniam sekimui, nuo agentų akių ne valandėlei negalėdavo pasprukti. Apie tokius asmenis kasdien būdavo teikiami smulkūs raportai, nurodant, kur, kada ir kokiomis aplinkybėmis jie su vienu ar kitu

LIETUVIAI AMERIKOJE

PAIEŠKOKIM BENDROS KALBOS

Vieni kitus kaltindami, galiu drąsiai tvirtinti, nieko gero neatsieksim, bendrą kalbą sunkiau rasim. Ed. Karnėno straipsnis "Vyčiai dirba ir kovoja..." įdėtas Dirvos spalio 19 d. numery, nors ir nemažą tiesos atskleidžia, tačiau vienpusiškas, neatskleidžias visų tame straipsny suminėty vyčių negalavimų priežasčių.

Daugelis iš mūsų naujųjų ateivių ateina į seniau atvykusiųjų tarpą su kritika, patys aktyviai neįsijungdami į jų organizacijų veiklą. Atvirai kalbant, jų neseniai tik koją esam įkėlę, tebesam svečiai. Kai susilsim,

pasidarbuosim, tada būsim įvertinami, mūsų patarimo bus atidžiau paklausoma. Dalyvavau neseniai įvykusiame vyčių seime Chicagoje. Dažnu atveju reikėjo tiesiog stebėtis dideliu vyčių patriotiškumu, šviesiu Lietuvos reikalų supratimu. Tik vienas kitas buvo senosios kartos atstovų, kiti — jaunimas, gimes ir augęs čia. Seimas pravedamas lietuvių kalba. Diskusijose dalyvauja ir gyvai reiškiasi jaunieji.

Tiesia, dalis jaunimo turi sunykumą su lietuvių kalba, bet, įsijungdami į jų eiles, padėsime tiems tuos sunkumus nugalėti, daug pasitarnausim lietuvišku-

mo palaikymui. Tik dar kartą pabrėžiu — kuo mažiau kritikos, o daugiau nuosirdaus darbo, jų padėties supratimo.

Kad vyčiai daug pasitarnauja Lietuvos reikalui, tai patys jų darbai kalba už tai. Praėjusių metų veikloje Lietuvos bylos reikalų paašyta anglų kalba išelnančiai spaudai apie 14,000 straipsnių bei laiškų. Kitų darbų ne naminėsiu.

Kritikuoti kitus mokame, bet ar patys savo darbais galime pasididžiuoti? Ar nuosirdžiai remiame lietuvišką spaudą, aukojame kovai už Lietuvos laisvę, vargstančių lietuvių sušelpimui Vokietijoje? Tik skatikus paminėtiems reikalams tesurenkame! Chicago, kur vien tik naujųjų ateivių yra netoli 10,000,

"Tag Day" rinkliavoje Balfui tesukrapštė vos \$8,000. Ar nėra apverktinas dalykas.

L. Rytas

PHILADELPHIA ĮSTEIGTAS LIETUVIŲ KALBOS D-JOS SKYRIUS

Steigiamasis susirinkimas įvyko spalio 18 d. Į valdybą išrinkti: pirm. — prof. dr. A. Salys, vicepirm. — L. Dambriūnas, sekret. — A. Klimas.

Suinteresuotieji visais reikalais prašomi kreiptis į bet kurį valdybos narį. Jų adresai:

dr. Salys — 3423 Woodland Ave., Philadelphia 4, Pa.
L. Dambriūnas — 2004 Mt. Vernon St., Philadelphia 30, Pa.
A. Klimas — 3605 Chestnut St., Philadelphia 4, Pa. ak.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Šilinis K., Cleveland	\$1.00
Navickas F., Cleveland	1.00
Botyrius P., Cleveland	2.00
Zyklus P., Frankville, Pa.	1.00
Svarcas Povilas, Collinsville, Ill.	2.00
Kazakevičius F., Pittston, Pa.	1.00

SENATORIUS ROBERT A. TAFT, kurį rinkikai vėl turės progos palikti Senate lapkričio 7 d. rinkimuose, turi ilgą sąrašą veiksmų, atliktų Amerikos darbo žmonių naudai.

Per 30 metų viešosios tarnybos didžiąją savo veikimo dalį pašventė darbo problemoms. Jis ir dabar yra mažumos narys Senato Darbo ir Viešosios Gerovės komisijoje.

J. V. Darbo Departamentas įkurtas esant prezidentui senatoriaus tėvui, Williamui, Howardui Taftui.

Ohio legislatorius senatorius Taftas balsavo už uždraudimą dirbti vaikams, kovojė už darbininkų kompensacijos įstatymą ir balsavo už pirmąjį algų minimumo pasiūlymą šioje valstybėje. Jis taip pat balsavo už uždraudimą vadinomųjų "geltono žąsų" sutarčių.

Jungtinių valstybių Senate jis vedė ilgą ir drąsą kovą už darbininkus prieš unių vadus, kurie bandė nustatyti darbininkams, kokių jie turi būti politinių įsitikinimų.

Daugelis unių narių domėjosi sužinoti konkrečių faktų apie senatoriaus Tafto balsavimus. Štai trumpa ištrauka apie du jo terminus Senate:

PRIMAS TERMINAS: už algų, atlyginimų ir kainų stabilizavimo ir tt. su senatorium Prentissu Brown iš Michigano jis paršė originalinį OPA įstatymą; balsavo prieš sangrąžines prekybos sutartis, kurios neapsaugojo Amerikos darbininkų nuo pigiai atlyginamų darbu pagamintų užsienių prekių konkurencijos; už darbo unių atleidimą nuo pajamų mokesčių; už nedarbo kompensaciją; už fondų grąžinti karo darbininkams į namus.

ANTRAS TERMINAS: už Taft-Hartley darbo įstatymą; už fondus valstybėms nedarbo kompensacijoms mokėti; už atlyginimų minimumo pakėlimą iki 60 centų; už reikalavimą, kad Anglijai duodama paskola 90% būtų duota Jungt. Valstybių gaminiams; už apsaugojimą unių narių nuo nesąžiningų pareigūnų, kontroliuojančių pašalų fondus; už uždraudimą pritariamųjų boikotų; už apsaugojimą nuo mobilizavimo į kariuomenę stierikuojančių darbininkų; už geležinkeliečių pensijų padidinimą; už atlyginimų minimumo pakėlimą nuo 40 iki 75 centų.

ELECT FORMER SENATOR

LEO M. ASCHERMAN

COUNTY COMMISSIONER

X LEO M. ASCHERMAN

VOTE...

FOR COUNTY AUDITOR

X CURTIS LEE SMITH
The MAN for the JOB!

CITIZENS COMMITTEE

WM. I. ONG, Chairman

... NOV. 7

Re-elect YOUR

Congressman

FRANCES P.

BOLTON

Twenty-Second District

Bolton for Cong. Comm.—F. N. Horn, Secy.

Kaip Taft-Hartley įstatymas jus saugo

Atiduokit balsą už senatorių Taftą, vėl išrinkit jį į Jungtinių Valstybių Senatą!

X ROBERT A. TAFT
REPUBLICAN

PRIMA —

— Man nepatinka kai kurie dalykai, kuriuos sako ar daro mūsų unių vadai. Kažin, ar tik jie nėra komunistai?

— Taigi, kad būtų kaip tą sužinoti!

PASKUI —

Aš nesu nei komunistų partijos narys, nei turiu ryšių su tokia partija. Aš nesiekiu ir nesu narys nei palaikau jokios organizacijos, kuri siekia ar skatina nuversti Jungtinių Valstybių valdžią jėga ar kitu nelegaliu arba nekonstituciniu keliu.

Visuotiniai rinkimai
1950 m. lapkričio 7 d

OHIO PLAČIAKRUTINIAI
TOM KALAKUTAI 20 svarų ir daugiau **39c** Sv.

PALYGINK... TADA ATEIK PIRKTI

NUOSTABUS

Vištų kiaušiniai 3 TŪZ. \$1.00 **35c** TŪZ.

DIDELI A RUSIES

KIAUŠINIAI 3 TŪZ. \$1.75 **63c** TŪZ.
2 TŪZ. \$1.75

"ŽINAU, KAD TAI YRA ŠVIEZIA"
ŠVIEZIA IŠDARINĖTA PAUKŠTIENA
PAPIAUNAM — NUVALOM — SUTVARKOM
ČIA PAT SAVO DIRBTUVĖJE

SPITZER Poultry and EGG MARKET

"Mūsų pirmarušė pakštieina patinka ir išlepintiems žmonėms"
MES PRIRENGIAM, KAIP VIRTĮ... NEMOKAMAI PRISTATOM

13017 SUPERIOR AVE. MU 1-8068
BLOKAS NUO EUCLID — VIETA AUTOMOBILIAMS

Taupyti galima ir laisškai! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome pareikalavimus
Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2 1/2 milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų
STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE
Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: Virginia 7 - 1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4.
Trečiadieniais nuo 9 iki 12 diena. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

susitikdinėja, kurią valandą išeina iš namų, kas pas juos atsilanko, kiek užtrunka ir tt.

Tokių sekimų jau atlikdavo etatiniai čekistai. Vienas šiaulių NKVD patalpose atrastas dokumentas rodo, kad vienu kartu nuolatiniam sekimui buvo paimti net šeši šiauliškiai: 1) Vesolek, 2) adv. Šerkšnys, 3) Galvanauskas, 4) Freimanas, 5) Armonas ir 6) Masiulis. Du iš jų (Vesolek ir Freimanas) išsigeibėjo repatrijuodami į Vokietiją. Galvanauskui, Armonui ir Šerkšniui teko pergyventi kalėjimo kančias, iš kurių juos išlaisvino prasidėjęs karas, o Masiulis buvo išvežtas didžiojo lietuvių tremimo metu. Įsidėmėtina, kad nuolatos sekamo asmens giminės taip pat būdavo rūpestingai stebimi. Atskiri agentai, sudaryti daugiausia iš sekamojo šeimos artimųjų, tuo laiku gaudavo uždavinius atsargiai iškvesti juos, jų vaikus, tarnaites ir pažįstamus.

Slaptieji NKVD agentai privalėjo sekti ne tik šiek tiek veiklesnius asmenis, ne tik inteligentus, bet taip pat ir paprasčiausius darbininkus bei amatininkus, kuriems bolševikai įkyriai žadėjo didžiausią laisvę ir puikiausį gyvenimą. Tai patvirtina ir šitoks šiaulių NKVD patalpose tarp bylų atrastas slapto agento pranešimas:

"N. batsiuvyus, turįs savo darbo būdelę prie bažnyčios, sako, kad dabar niekas neis rinkti komunistų į Aukščiausiąją Tarybą dėl to, kad niekas nenori užsitraukti sau tokios didelės nelaimės".

Taigi, net tas menkintis žmogelis, tylus batsiuvyus, kuris, besistengdamas išmaitinti savo šeimą, per dieną dienas dirbo menkutėje iš lentų sukaltoje būdelėje, čekistams atrodė pavojingas. Reikia pasakyti, kad darbininkai buvo apstatyti šnipais ne menkliau už inteligentus. Čekistai norėjo žinoti kiekvieną jų žodį, apčiuopti jų nepasitenkinimus, nusivylimą laipsnį, pagaliau, ir tai, kojie nusistatę nedaryti. Pavyzdžiui gali būti šitoks slapto NKVD agento pranešimėlis:

"Šiauliuose, Lauko gatvės 46 nr. gyventojai ir ten esančios kepyklos "Klaipėda" darbininkai rengiasi nebalsuoti."

Niekam, o juo labiau Lietuvoje siautusiems čekistams, nebuvo paslaptis, kad visi lietuviai be kilmės, išsilavinimo ir socialinės padėties skirtumo visa širdimi neapkenčia bolševizmo ir įsibrovėlių bolševikų, kurie sugriovė taip gražiai pradėjusį klestėti nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Visa tai vertė čekistus didinti savo budrumą ir energingai reikalauti, kad agentai teiktų pilniausius pranešimus, ypač padedančius išaiškinti "kontrrevoliucinius susigrupavimus", su kuriais bolševikai pradėjo kovą tada, kai tie susigrupavimai dar nespėjo įgauti jokių konkretnių formų. Tokius susigrupavimus čekistai įžiūrėdavo kiekviename trijų lietuvių susitikime išgerti alaus bokalą. Organizuojami ir vesdami lietuvių išnaikinimo kovą, čekistai stengėsi tai kovai naudoti pačius lietuvius. Ir tai jie galėjo padaryti tik priversdami užverbuotus asmenis išdavinėti savo draugus.

Slapti pranešimai į NKVD institucijas buvo siunčiami ne tik iš miestų, bet ir iš tolimų provincijos kampų. Tačiau šnipinio teroro tinklas kaime negalėjo būti taip tankus, kaip mieste. Tie pranešimai, kuriuos NKVD gaudavo iš savo provincijos agentų, čekistų nepatenkindavo. Atsimenu, dar 1940 metams baigiantis, Guzejevas vieną dieną atkartojų vyriausio čekisto Gladkovo žodžius. Tada Guzejevas šitaip pareiškė:

— Mes turime laikytis to principo, kurį neseniai nurodė draugas Gladkovas: sekėjas turi būti lygus sekamajam, todėl ir sekti privalo tik toks tokį. Pakanka latrų. Mūsų bendradarbiai turi būti geri apylinkės žmonės.

Tai ypač taikyta kaimui, kuriame tik padugnių elementas buvo įjinkytas ir šnipinėjimo darbą. Pagaliau, tas pasakymas charakterizavo ir pačių čekistų pažiūrą ir užagentūrintus asmenis. Bet vis dėlto tarp atrastų slapty agentų pranešimų apie nuotaikas kaime yra ir tokių, už kuriuos čekistai savo agentus galėjo pagirti, pavyzdžiui:

"Pas kuloką X., N. kaime 1940.XII.6 susirinko dauguma pasiturinčių kulokų: Z., turįs 12 ha žemės, M., kuloko bernas, kulokų užtarėjas, kitų pavardžių nežinau. Z. užgiedojo Lietuvos himną, kurį padėjo ir kiti giedoti. Y šmeižė ir išjuokė komunistų partiją. Sakė, kad po nekurių laiko vietoje komunistų partijos bus driskiųjų arba basiakių partija. Komunistų partijai valdant nieko Lietuvoje neliks."

Toks pranešimas aiškiai įgalino čekistus imtis griežčiausių priemonių prieš visus pačią X. buvusius kaimynus, kurių pavardes NKVD organams išaiškinti nebuvo jokių sunkenybių. Visi jie, čekistų akimis žiūrint, buvo aiškiausi kontrrevoliucionieriai, kuriuos būtina tučtuojau likviduoti.

Būdinga, kad pranešimas apie kaimo nuotaikas daugiausia rašydavo ne vietos žmonės, bet pakeleiviai, įvairūs agitatoriai, arba šlaip kokie pareigūnai, kurie būriais ir pavieniai slinkdavo iš kaimo į kaimą, nuo sodybos prie sodybos. Jie pasistengdavo įsigyti kaimiečių pasitikėjimą įvairiausiais, visada melagingais, pažadais, ir paskui juos išdavinėdavo. Ir iš tik ką cituoto pranešimo apie susirinkimą pas ūkininką X. galima suprasti, kad jį rašė ne vietinis, kitaip jis būtų žinojęs visų buvusių pavardes ir jas, be abejonės, nurodęs.

(Bus daugiau)

Clevelande IR APYLINKĖSE

ANTRASIS DIRVOS VAKARAS

publikos sutraukė apie pusę tiek, kaip pirmasis, tai daugumoje tie, kurie pirmą kartą nebuvo patekę, nors buvo ir antrą kartą apsilankiusių.

Vaidintojai visi buvo tie patys, kaip ir pirmą kartą. Kitais darbais ypatingai uoliai talkininkavo J. ir J. Salasavičiai, Raulinaitienė, M. Skardžiūnienė, J. Vilčinskienė, J. Chmielaukas, J. Leonas, J. Čiurkė, M. Ratkus, K. ir J. Sakalai, J. Pėteris, V. Pėteris, skautai ir kt. atsisakydami nuo pramogos, kad ją kitiems suteiktų. Visų svečių vardu prie šių vakarų rengimo prisidėjusiems nuosirdžiai dėkojame.

Vaidinimu žiūrovai sakėsi buvę labai patenkinti, bet tuo tarpu susilaukė nuo jo vertinimo bei nagrinėjimo. Mat, kaip tik šiuo metu kai kurie menininkai griežtai reikalauja, kad ne specialistai apie meninius pasirodymus su savo nuomonėmis ir spauda nesikištų, tad neatsiranda drąsų...

STOSKIUTĖ DAINAVO. BET NE LIETUVISKAI

Daugelis skaitytojų klausė Stoskiutės koncerto spalio 16 dieną ir paskui kai kurie priekaištavo, kodėl Dirvoje buvo skelbta, kad dainuos lietuviškas dainas, o dainavo visai ką kita.

Mes taip skelbti turėjome rimtą pagrindą. Savo laiku mūsų skaitytojai žinai, iš Bedford, Ohio, atsiliepdami į patarimą, kurį jie rado Dirvoje, parašė laišką į "Telephone Hour" (30 Rockefeller Plaza, New York 20, N.Y.) ir gavo iš ten atsakymą, kuriame tu koncertų rengėjai židanienei rašo: "Mes turime galvoti jūsų dainuojamais, kad Polina Stoskiutė dainuotų lietuviškas dainas artimiausiam jos koncerte, spalio 16 dieną."

Tai buvo pažadas bet kodėl jis neįšėstas, tuo tarpu neteko patirti. Vertėtų daugiau laisvą parašyti čia nurodytu adresu ir pareikšti pagėdavimą, kad ir lietuviškų dainų įtrauktų į programą.

KUDIRKIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Šaukiamas lapkričio 2 dieną, ketvirtadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Salėje.

SPORTININKŲ SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, spalio 29 d., 1:00 val., čiurolionių patalpose šaukiamas sportininkų visuotinis susirinkimas.

PRĖMIMAS TATUI PAGERBITI

Iš įvairių tautybių atstovų susidaręs komitetas šį sekmadienį, spalio 29 d., nuo 4 iki 6 val. p.p. rengia didelį priėmimą Hollenden viešbutyje. Numatoma, kad dalyvaus daug ir lietuvių. Priėmime dalyvaus ir kalbės senatorius Taftas. Priėmimo rengime dalyvauja ir Clevelando Lietuvių Politinis Klubas.

PROFESORIAUJA KONSERVATORIJOS

Pianistė Birutė Smetonienė - Nasvytytė pakviesta dirbti muzikos srityje į Clevelando konservatoriją.

LIETUVAITĖ HARVARDO UNIVERSIT. BIBLIOTEKOJ

Pereitą sekmadienį Hypatia E. O. Ycaite išvyko į Cambridge, Mass., kur pradės dirbti garsaus Harvardo universiteto bibliotekoje.

H. Ycaite yra baigusi Columbia universitetą (New York), Library School, magistro laipsnį. Praėjusią vasarą tarnavo New Yorko viešosios bibliotekos (Public Library), kaip profesionalė bibliotekininkė. Prieš tai kelis metus dirbo Lietuvos pasiuntinybėje Washingtone, kaip vertėja.

BUV. LIETUVOS KARIUOMENĖS KARIŲ SUSIRINKIMAS

Sekmadienį spalio 29 d. 11:30 val. Lietuvių Salėje (6835 Superior St.) iniciatorių grupė šaukia buv. Lietuvos kariuomenės kario ir atsargos karininkų bei liktinių puskarininkių susirinkimą tikslu susiregistruoti ir aptarti savosios organizacijos galimybes.

Negalintieji dėl svarbių priežasčių susirinkime dalyvauti, prašomi pranešti savo pavardę, laipsnį ir adresą iniciatorių atstovui K. Tallat-Kelpšai, 225 E. 156 St., Cleveland 10, Ohio.

RKO Keith's 105th
Spalio 25 — 31 "The Breaking Point" su John Garfield, Patricia Nell.

ISVYKO STUDIJUOTI

Clevelandiečiams gerai pažįstamo veikėjo Felikso Žiurio dukterė Barbora išvyko į Ohio State universitetą studijuoti medicinos techniką. Šiais metais ji yra baigusi Lakewood gimnaziją. Antroji duktė Liucillė šiais metais irgi baigs gimnaziją.

20 METŲ VEDYBINIŲ SUKAKTUVIŲ

Tadas ir Malvina Niauros 1950 m. spalio (October) 29 d. savo ūkyje (38 Country Rd., Brunswick, Ohio) švenčia 20 metų vedybų sukaktį.

Kviečia atsilankyti gimines draugus ir pažįstamus.

ISLYDĖJO Į KARIUOMENĖ

Pereitą savaitę išvyko į kariuomenę Juozas Gužauskas, kuris yra gimęs ir augęs Amerikoje, gražiai kalba lietuviškai ir priklauso lietuviškos jaunimo organizacijoms. Išleistuvių proga šv. Jurgio parapijos choras jam įteikė gražią dovanėlę — lietuviško stiliaus kryžių.

NAUJAKURIŲ DĖMESIUI!

Edmundas Čapkevičius atstovauja didelę baldų ir namų apyvokos reikmenų bendrovę. Per jį Jūs rasite didelį pasirinkimą įvairių baldų, šaldytuvų, skalbiamųjų mašinų, virtuvinių plytų, radio bei televizijos aparatų, siuvamųjų mašinų ir moderniausių Electrolux dulkių siurblių.

Suinteresuotieji prašom kreiptis šiuo adresu:
Edm. Čapkevičius
1382 Giddings Rd.
Telef. UT 1-8312

NEGRAŽU

Pereitą sekmadienį aš su savo sūnumis Juozu ir Tadu atvykom į Balso vakarą. Aš pasilikau parapijos salėje, o sūnūs nuėjo į lietuvišką salę. Prie salės juos sutiko sėdintis ir užklausė: "Ko jūs čia einat į tą lietuvišką halę, juk čia tik vieni DP." O mano sūnūs pareiškė: "Mes irgi ne indijonai, o lietuviai, todėl ir einam susitikti su lietuviais. O, be to, mums atrodo, kad ir tamsta esi lietuvis, todėl negražu prieš lietuvius taip kalbėti."

Mano sūnūs yra gimę ir augę Amerikoje, bet jie mielai susieja su lietuviais ir šitokių senos lietuviškos pareiškimu labai piktinasi.

T. Niauros

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

Cleveland College rengia anglų kalbos kursus naujiesiems ateiviams. Kursai trijų rūšių:

"Basic English" — 800 žodžių pagalba galimybė susikalbėti. Ketvirtadieniais 5:30 — 6:45 p.p. Septynios savaitės, \$7.00.

Tarimas ir intonacija (jau kalbantiesiems) — ketvirtadieniais 8:30 — 9:45 v. vak. Septynios savaitės, \$7.00.

Žodyno didinimas ir tobulinimas, žodžių vartoseną, jų sudarymas — trečiadieniais 11:00 — 12:15 iš ryto, arba 7:00 — 8:15 val. vak. Aštuonios savaitės, \$8.00.

Pirmose grupėse klasės iki 20 mokinių, paskutinėje iki 25. Kreiptis — Cleveland College, 167 Public Square.

89 UŽMUSTI

Pereitais metais Clevelande 89 pėstieji buvo užmušti automobiliu. Du trečdaliai jų žuvo dėl savo kaltės, kad ėjo skersai gatvę, nežūrėdami raudonos šviesos. Todėl, prieš einant skersai gatvę, visada atsiminkim taisyklę: "Stok, apsidairyk, eik!"

4 asmenų tremtinių šeima ieško buto.

gali būti 3-4 ar daugiau kambarių.

Pranešti vakarais nuo 6 val. Rimai, telef. EN 1-2297

PUBLIC LIBRARY PASKAITOS

Tolimesnė Viešosios bibliotekos rengiamų paskaitų eilė antradieniais, 2:00 val. p. p., 325 Superior Ave., bus:
spalio 31 — Geri mokytojai su pranta. savo mokinius (Helen M. Evans); lapkričio 7 — Ar jūs šeima laiminga? (Lillian Greenberg); lapkričio 14 — Torcanini, patriotas ir batuto meistras (Alice Metcalp); lapkričio 21 — Vaikų knygos prieš "comics" (Elizabeth D. Briggs); lapkričio 28 — Priaugimas prie muzikos (Elsa Poull); gruodžio 5 — Laimės pasipirkimas (prof. Henry Miller Busch); gruodžio 12 — Karjeros moteris ir 90 (Virginia M. Beard).

CURTIS LEE SMITH,

kandidatas į apskrities mokesčių rinkėjų — County Auditor — vietą. Jo išrinkimui remti komiteto pirmininkas William L. Ong pareiškė, kad Clevelando rinkėjai, vyrai ir moterys, entuziastingai sutinka jo kandidatūrą, kadangi Curtis Lee Smith yra žinomas ne tik kaip geras verslininkas, bet ir kaip žymus visuomenės veikėjas.

Anot W. I. Ongo, kuris yra American Steel & Wire Co. pirmininkas, taip pat pirmininkas 150 asmenų komiteto, remiančio Smith kandidatūrą, esą gauta šimtai padrasinančių laišku ir pareiškimų telefonu.

Smith yra vyriausias vedėjas ir išrinktas National Cooper & Smetling Co ir šiuo metu aktyviai dalyvauja Community Fund veikloje, kur jis trejus metus buvo pirmininku. Be to, jis yra pasireiškęs YMCA ir bažnytinėje veikloje.

Daugelis visuomeninių, kaimyninių ir tautinių grupių remia Smith kandidatūrą, o prie jų prisideda ir visi try

Clevelando dienraščiai — tai yra geriausias visuomenės palankumo įrodymas, štai keletas nuomonių:

ALFRED A. BENESCH, Clevelando švietimo valdybos narys — "Jei tokio masto žmogus, kaip Curtis Lee Smith, sutinka atsisakyti finansinės naudos ir pereiti į viešąją tarnybą, tai jis nusipelnė padrasinimo. Aš tikrai jį remiu."

ROBERT H. JAMISON, iš Garfield, Baldwin, Jamison, Hope & Ulrich advokatų firmos — "Niekaž mano atminime nebuvo geresnio vyro, pasisilūlijusio ir apskrities pareigūnus šiam apskrityje."

WINIFRED FRYER, Clevelando knygynų valdybos narys — "Kai Curtis Lee Smith tipo asmuo priima nominaciją į mūsų valdžią, tai turi sukelti kiekvieno padarant piliečio susidomėjimą visame apskrityje."

R. S. LIVINGSTONE, Thompson Product, Inc. — "Curt Smith nusipelnė uoliausios paramos, kokia tik gali būti."

CLAYBORNE GEORGE, Clevelando Civilinės Tarnybos Komisijos narys — "Esu laimingas, galėdamas remti Curtis Lee Smith kandidatūrą."

ALICE P. GANNET, Goodrich House vedėja ir labdarystės veikėja — "Aš linkiu, kad tik daugiau tokių žmonių patektų į viešas tarnybas."

ANTON GRDINA, bankininkas ir visuomenininkas — "Esu laimingas, galėdamas remti į viešą tarnybą tokį žymų vyrą, kaip Curtis Lee Smith."

A. O. HUSBAND, advokatas — "Curtis Lee Smith turi mano besąlyginį pritarimą."

STANLEY KLONOWSKI, bankininkas ir visuomenininkas — "Aš palaikau Curtis Lee Smith, kadangi jis yra toks puikus visuomenininkas ir drauge sėkmingas verslininkas."

MRS. HENRY FRIEDE, buv. Women's City Club pirmininkė — Curtis Lee Smith yra visų kandidatų."

JOSEPH T. FERGUSON,

demokratų partijos kandidatas į Senatą vienoje iš pastarųjų kalbų pasakė: "Vienas iš labiausiai mane apstulbinančių dalykų šioj rinkiminėj kampanijoj yra tas, kad mano oponentas bando įtikinti tautines mažumas Ohio valstybėje, esą jis stoja už jų interesus. O viskas, ką įsidarė, tai tik tų pat žmonių siūlymams. Jis vengia remtis savo nuopelnais, nes žino, kad jų sąrašas juodas ir niūrus. Faktai rodo, kad mano oponentas priešinosi kiekvienam dalykui, kuris buvo numatytas pagelbėti mažumoms šioje šalyje ir jų tėvams bei giminiams, dar gyvenantiems kitur. Jis priešinosi Marshallo planui, kuris aprūpina Europos kraštus maistu, namais ir darbe — viskuo, ko jie nusitęjo baigsiu pastarojo karo naikinimo pasekose. Priešindamas Marshallo planui, mano oponentas žygiuoja pety ir pety su Daily Worker, oficialiu komunistų partijos laikraščiu, kuris nori, kad Europos tautos būtų alkanos ir silpnos. Komunistiniai diktatoriai žino, kad komunistai sekasi tik tada, kai žmonės alkani ir nusiminę. Tiesiog savo seses demokratines tautas fi — "Aš tikiu, kad šis šalis turi aprūpinti nustoja pasitikėjimo demokratija. nansine parama, reikalinga atstatyti jų sunaikintoms dirbtuvėms; atželdyti ištuštėjusiems jų laukams ir atstatyti namams, sunaikintiems bombų ir šovinių."

"Mano oponentas balsavo prieš kiekvieną žyrį apginkluoti Europos demokratijas, kurios galėtų būti nusiaubtos komunistinės karo mašinomis, jei neturėtų šaudyklių ir šaudmenų."

"Idomu pastebėti, kad komunistų Daily Worker ir Maskvos radijas panašiai priešinosi karinei pagalbai iš Jungtinių Valstybių Europos kraštams."

"Kaip ir prezidentas Trumanas, aš esu įsitikinęs, kad mes turim parodyti kiekvienam agresoriui, jog ši šalis niekaž neleis laisvą tautą parblokti ir paversti vergais. Geriausias būdas

— "Jei tokio masto žmogus, kaip Curtis Lee Smith, sutinka atsisakyti finansinės naudos ir pereiti į viešąją tarnybą, tai jis nusipelnė padrasinimo. Aš tikrai jį remiu."

ROBERT H. JAMISON, iš Garfield, Baldwin, Jamison, Hope & Ulrich advokatų firmos — "Niekaž mano atminime nebuvo geresnio vyro, pasisilūlijusio ir apskrities pareigūnus šiam apskrityje."

WINIFRED FRYER, Clevelando knygynų valdybos narys — "Kai Curtis Lee Smith tipo asmuo priima nominaciją į mūsų valdžią, tai turi sukelti kiekvieno padarant piliečio susidomėjimą visame apskrityje."

R. S. LIVINGSTONE, Thompson Product, Inc. — "Curt Smith nusipelnė uoliausios paramos, kokia tik gali būti."

CLAYBORNE GEORGE, Clevelando Civilinės Tarnybos Komisijos narys — "Esu laimingas, galėdamas remti Curtis Lee Smith kandidatūrą."

ALICE P. GANNET, Goodrich House vedėja ir labdarystės veikėja — "Aš linkiu, kad tik daugiau tokių žmonių patektų į viešas tarnybas."

ANTON GRDINA, bankininkas ir visuomenininkas — "Esu laimingas, galėdamas remti į viešą tarnybą tokį žymų vyrą, kaip Curtis Lee Smith."

A. O. HUSBAND, advokatas — "Curtis Lee Smith turi mano besąlyginį pritarimą."

STANLEY KLONOWSKI, bankininkas ir visuomenininkas — "Aš palaikau Curtis Lee Smith, kadangi jis yra toks puikus visuomenininkas ir drauge sėkmingas verslininkas."

MRS. HENRY FRIEDE, buv. Women's City Club pirmininkė — Curtis Lee Smith yra visų kandidatų."

JOSEPH T. FERGUSON,

demokratų partijos kandidatas į Senatą vienoje iš pastarųjų kalbų pasakė: "Vienas iš labiausiai mane apstulbinančių dalykų šioj rinkiminėj kampanijoj yra tas, kad mano oponentas bando įtikinti tautines mažumas Ohio valstybėje, esą jis stoja už jų interesus. O viskas, ką įsidarė, tai tik tų pat žmonių siūlymams. Jis vengia remtis savo nuopelnais, nes žino, kad jų sąrašas juodas ir niūrus. Faktai rodo, kad mano oponentas priešinosi kiekvienam dalykui, kuris buvo numatytas pagelbėti mažumoms šioje šalyje ir jų tėvams bei giminiams, dar gyvenantiems kitur. Jis priešinosi Marshallo planui, kuris aprūpina Europos kraštus maistu, namais ir darbe — viskuo, ko jie nusitęjo baigsiu pastarojo karo naikinimo pasekose. Priešindamas Marshallo planui, mano oponentas žygiuoja pety ir pety su Daily Worker, oficialiu komunistų partijos laikraščiu, kuris nori, kad Europos tautos būtų alkanos ir silpnos. Komunistiniai diktatoriai žino, kad komunistai sekasi tik tada, kai žmonės alkani ir nusiminę. Tiesiog savo seses demokratines tautas fi — "Aš tikiu, kad šis šalis turi aprūpinti nustoja pasitikėjimo demokratija. nansine parama, reikalinga atstatyti jų sunaikintoms dirbtuvėms; atželdyti ištuštėjusiems jų laukams ir atstatyti namams, sunaikintiems bombų ir šovinių."

"Mano oponentas balsavo prieš kiekvieną žyrį apginkluoti Europos demokratijas, kurios galėtų būti nusiaubtos komunistinės karo mašinomis, jei neturėtų šaudyklių ir šaudmenų."

"Idomu pastebėti, kad komunistų Daily Worker ir Maskvos radijas panašiai priešinosi karinei pagalbai iš Jungtinių Valstybių Europos kraštams."

"Kaip ir prezidentas Trumanas, aš esu įsitikinęs, kad mes turim parodyti kiekvienam agresoriui, jog ši šalis niekaž neleis laisvą tautą parblokti ir paversti vergais. Geriausias būdas

— "Jei tokio masto žmogus, kaip Curtis Lee Smith, sutinka atsisakyti finansinės naudos ir pereiti į viešąją tarnybą, tai jis nusipelnė padrasinimo. Aš tikrai jį remiu."

ROBERT H. JAMISON, iš Garfield, Baldwin, Jamison, Hope & Ulrich advokatų firmos — "Niekaž mano atminime nebuvo geresnio vyro, pasisilūlijusio ir apskrities pareigūnus šiam apskrityje."

WINIFRED FRYER, Clevelando knygynų valdybos narys — "Kai Curtis Lee Smith tipo asmuo priima nominaciją į mūsų valdžią, tai turi sukelti kiekvieno padarant piliečio susidomėjimą visame apskrityje."

R. S. LIVINGSTONE, Thompson Product, Inc. — "Curt Smith nusipelnė uoliausios paramos, kokia tik gali būti."

CLAYBORNE GEORGE, Clevelando Civilinės Tarnybos Komisijos narys — "Esu laimingas, galėdamas remti Curtis Lee Smith kandidatūrą."

ALICE P. GANNET, Goodrich House vedėja ir labdarystės veikėja — "Aš linkiu, kad tik daugiau tokių žmonių patektų į viešas tarnybas."

ANTON GRDINA, bankininkas ir visuomenininkas — "Esu laimingas, galėdamas remti į viešą tarnybą tokį žymų vyrą, kaip Curtis Lee Smith."

A. O. HUSBAND, advokatas — "Curtis Lee Smith turi mano besąlyginį pritarimą."

STANLEY KLONOWSKI, bankininkas ir visuomenininkas — "Aš palaikau Curtis Lee Smith, kadangi jis yra toks puikus visuomenininkas ir drauge sėkmingas verslininkas."

MRS. HENRY FRIEDE, buv. Women's City Club pirmininkė — Curtis Lee Smith yra visų kandidatų."

JOSEPH T. FERGUSON,

demokratų partijos kandidatas į Senatą vienoje iš pastarųjų kalbų pasakė: "Vienas iš labiausiai mane apstulbinančių dalykų šioj rinkiminėj kampanijoj yra tas, kad mano oponentas bando įtikinti tautines mažumas Ohio valstybėje, esą jis stoja už jų interesus. O viskas, ką įsidarė, tai tik tų pat žmonių siūlymams. Jis vengia remtis savo nuopelnais, nes žino, kad jų sąrašas juodas ir niūrus. Faktai rodo, kad mano oponentas priešinosi kiekvienam dalykui, kuris buvo numatytas pagelbėti mažumoms šioje šalyje ir jų tėvams bei giminiams, dar gyvenantiems kitur. Jis priešinosi Marshallo planui, kuris aprūpina Europos kraštus maistu, namais ir darbe — viskuo, ko jie nusitęjo baigsiu pastarojo karo naikinimo pasekose. Priešindamas Marshallo planui, mano oponentas žygiuoja pety ir pety su Daily Worker, oficialiu komunistų partijos laikraščiu, kuris nori, kad Europos tautos būtų alkanos ir silpnos. Komunistiniai diktatoriai žino, kad komunistai sekasi tik tada, kai žmonės alkani ir nusiminę. Tiesiog savo seses demokratines tautas fi — "Aš tikiu, kad šis šalis turi aprūpinti nustoja pasitikėjimo demokratija. nansine parama, reikalinga atstatyti jų sunaikintoms dirbtuvėms; atželdyti ištuštėjusiems jų laukams ir atstatyti namams, sunaikintiems bombų ir šovinių."

"Mano oponentas balsavo prieš kiekvieną žyrį apginkluoti Europos demokratijas, kurios galėtų būti nusiaubtos komunistinės karo mašinomis, jei neturėtų šaudyklių ir šaudmenų."

"Idomu pastebėti, kad komunistų Daily Worker ir Maskvos radijas panašiai priešinosi karinei pagalbai iš Jungtinių Valstybių Europos kraštams."

"Kaip ir prezidentas Trumanas, aš esu įsitikinęs, kad mes turim parodyti kiekvienam agresoriui, jog ši šalis niekaž neleis laisvą tautą parblokti ir paversti vergais. Geriausias būdas

nuo tokios katastrofos apsaugoti yra aprūpinti ginklais visus kraštus, gaudamiesi šiai programai. Mes visi žinom, kad komunistas žydi skurde ir nešvaroje. Tad pagrindinis mūsų tautos tikslas turi būti pašalinti skurdą ir nešvarą visam pasauly ir tuo išnaukinti komunistų auginančią dirvą. Tai yra vienintelis tikras kelias į pasaulio taiką, gerovę ir saugumą."

**AFTER 20 YEARS
at last**

**The Republican Party have
a man that can beat**

JOE GORMAN.

This Man is:

HARRY JONES

**serving as MAYOR of MAYFIELD HEIGHTS
for 4 Terms.**

ELECTION NOV. 7.

**GREETINGS AND BEST WISHES TO MY
Many Friends**

HENRY S. ZWOLINSKI

**Candidate for
STATE REPRESENTATIVE
Republican**

FOR GOOD GOVERNMENT

Elect

Wilbur H. Brewer
State Representative

Pre - Primary Endorsements:
The Citizens League — "Preferred":
The Cleveland News, The Cleveland Press and The Cleveland Plain Dealer

REPUBLICAN ELECTION NOVEMBER 7, 1950

**"LEISKIT KOMUNIZMĄ
ŽYGIUOTI LAISVAI!..."**

ROBERTO ALFONSO TAFTO teorija

Daily Worker yra oficialus komunistų laikraštis, vedamas pagal Juozo Stalino nurodymus.

Daily Worker priešinosi Marshallo planui, kuris stiprina Europos kraštus savo laisvei ginti.

Senatorius Robertas A. Taftas irgi priešinosi Marshallo planui.

Daily Worker priešinosi karinei pagalbai Europos kraštams, kurie apginkluojami prieš komunistų agresiją.

Senatorius Taftas irgi priešinosi tai karinei pagalbai.

Daily Worker priešinosi Ketvirtjo Punkto programai, kuri skirta padėti suvargusiems ir ekonomiškai silpniesiems Europos kraštams.

Senatorius Taftas irgi priešinosi Ketvirtjo punkto programai.

**Balsuokit už
JOSEPH T. FERGUSON**

IS ŽMONIŲ IR ŽMONĖMS

Remia United Labor League of Ohio

**"SULAIKYKIT KOMUNIZMĄ
JO KELYJE!..."**

JOSEPH T. FERGUSONO teorija

"Mes turim kovoti su komunizmu ir jį nugalėti karo lauke ir namų fronte", sako Joseph T. Fergusonas.

"Mes parodėm Korėjoj, kad Jungtinės Valstybės niekaž neleis valstybei agresoriui paglemžti laisvą kraštą."

"Mes turim laimėti karą prieš diktatūrą taip pat ir idėjų kovos lauke. Geriausias tam būdas yra padėti visiems laisviems, demokratiškiems kraštams išlaikyti pajėgumą, gerovę ir sveikumą."

"Komunizmui sekasi tik skurde ir nešvaroje. Mes turim daryti viską, ką pajėgiam, stiprinti ir išlaikyti demokratines valdžias."

"Toks yra kelias į pasaulio taiką, gerovę ir saugumą."

Demokratų į

J. V. SENATĄ

PRIEŠRINKIMINIS MITINGAS

KETVIRTADI

**BUS BALSUOJAMA IR DEL LAIK-
RODŽIŲ SUKINĖJIMO PIRMYN IR
ATGAL**

Lapkričio 7 dieną Clevelando balsuotojai turės nuspręsti taip pat ir laikrodžio klausimą... ar reikia jį kiekvieną pavasarį pavyti vieną valandą ir paskui rudenį vėl grąžinti atgal, ar ne.

Yra susidaręs komitetas, kuris rūpinosi, kad šis sukinėjimas būtų panaikintas. Balsuotojai turės pasisakyti, ar jie nori, kad vadinamasis Eastern Standard Time būtų visą laiką, ar ir toliau reikia vasarą apgauti save ir, pavarius laikrodį, anksčiau keltis ir eiti į darbą.

Komiteto pirmininkas George M. Costa sako, kad iš to laikrodžio pavarimo naudos turi tik... golfo lošėjai, nes, anksčiau papietę, turi daugiau laiko iki saulės nusileidimo lošti. Bet ir jiems pataria lošti... iš ryto, tai esą sveikiau...

Visiems kitiems tai laikrodžio sukinėjimas neduoda jokios naudos, tik pridaro visokių nesusipratimų, ypač su traukiniais, kurie nekeičia laiko.

Darbininkai vasarą turi eiti į darbą dar tamsoje, vaikų motinos vasarą negali nuvažiuoti gulti, kol dar saulė nenusileidusi ir t. t. Dirbtuvėse vis tiek dirbama prie elektros šviesos net ir šviesiausia diena, tad nežinia, kas iš to "dienos šviesos taupymo" sutaukoma.

Kad kitais metais nebebūtų tos nereikalingos paimavos, visi balsuotojai kviečiami neužmiršti balsuoti už nuolatinį palaikymą Eastern Standard Time.

WILBUR H. BREWER

lapkričio 7 dienos rinkimuose kandidatuoja į Ohio atstovų rūmus. W. M. Brewer yra vienas žymiausių Clevelando advokatų, žinomas lietuvių tarp. Gimęs šiame mieste, lankė teisės mokyklą, jau prieš daugelį metų gavęs advokato teises ir turi didelę klientūrą. Pirminiuose rinkimuose jis buvo remiamas Piliečių Sąjungos ir buvo pažymėtas, kaip vertas pirmumo Clevelando dienraščiuose — The Cleveland Press, The Cleveland News ir The Cleveland Plain Dealer. Jis yra respublikonas.

CHAT PATERSON

demokratų partijos kandidatas į Kongresą nuo 22-os kongresinės apylinkės. Ši kongresinė apylinkė yra didžiausia visose Jungtinėse Valstybėse (per 800,000 žmonių). Patersonas dirbo Washingtono Veteranų Komitete ir kaip radio komentatorius. Jis skelbia, kad remia prezidento Trumano "Fair Deal" programą ir yra remiamas demokratų partijos bei darbininkų organizacijų.

Numatoma, kad lapkričio 2 dieną 8:00 val. vak. jis kalbės Clevelando Lietuvių Salėje, Lietuvių Demokratų Klubu rengiamame priešrinkiminiame mitinge.

PALAIKYKIM METROPOLITAN PARKŲ VALDYBOS MOKESTI
Lapkričio 7 dienos balsavimuose bus klausimas ir apie Clevelando Metropolitan parkams išlaikyti mokesčio palikimą. Tai nėra klausimas apie mokesčio padidinimą, o tik apie to paties palikimą. Tas mokeskis nustatomas kas 10 metų. Pirmą kartą jis buvo nu-

statytas 1920 metais, paskui 1930 ir 1940 metais. Dabar reikia nutarimą vėl atnaujinti.

Nuo 1920 metų Metropolitan parkų sistema išaugo iš 770 akrų į 13,375 akrų. Visa parkų vertė pakilo nuo \$127,094 iki \$8,867,231.

Parkuose yra daug gražių poilsio vietų, vaikams aikštelių, muziejų, šeimyninėms iškylos vietų, pasivažinėti kelių ir t. t. Jūs naudojasi dideliu Clevelando gyventojų dauguma, taip pat YMCA, skautų ir kitos organizacijos.

NORMAN E. WOLFGANG kandidatuoja į apskrities komisierius Mahoning apskrityje.

Jis buvo automobilio pirklys per 25 metus, o pasitraukęs iš to darbo jaučiasi galįs pasiūlyti viešajai tarnybai. Jis mano, kad žmonės turi turėti geresnes mokyklas, geresnius kelius, ir tuo pačiu metu sutaupyti pinigų mokesčių mokėjimams. N. Wolfgang yra gimęs North Lima Ohio. Ten lankė mokyklą ir gyveno apskrity visą gyvenimą. Jis yra vedęs ir turi sūnų.

SVEIKINIMAI IR GERIAUSI LINKĖJIMAI

PERRINKIT

MERWIN W. SMITH

**Respublikonų kandidatą į
APSKRITIES KOMISIONIERIUS**
Portage apskrityje

Kvalifikuotas patyrimu. Tarnavo žmonėms
ištikimai ir garbingai

SVEIKINIMAI IR GERIAUSI LINKĖJIMAI**E. H. RINEARSON**

Respublikonų kandidatas į

Apskrities Kontrolierius

PORTAGE APSKRITIS

Norman E. Wolfgang

Republican Candidate For

COUNTY COMMISSIONER

MAHONING COUNTY

HENRY C. KAMPF

kandidatas į

APSKRITIES KOMISIONIERIUS

Ashtabula apskrityje —
Trumpam terminui

Rinkimai

1950 m. lapkričio mėn. 7 d.

DEMOKRATAS

Kvalifikuotas —

— Gabus —

— Nuosirdus

Jūsų parama bus geras patarnavimas teisingai
administracijai

PARDUODAMAS

2 šeimų namų, 5704 Luther Ave.
6 kamb. viršų, 6 apačioj, 2 garsi-
niai pečiai rūsy. 3 garažai ir
didelis sklypas. UTah 1-2765

**JONAS G.
POLTER**

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patari-
mas reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: Potomac 1-6899

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir

spalvotų langų

PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba
dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

**Why
Pay More?****CLEVELAND TRUST
PERSONAL LOANS**

ARE LOW-COST
EASY TO ARRANGE

**IŠTIKUS GAISRO
NELAIMEI**

Kada jūsų namai arba ra-
kandai tampa sunaikinti arba
sugadinti ugnies, kreipkitės į
P. J. KERŠIS, dėl apkainavi-
mo, ko visada reikalauja ap-
draudos kompanijos pirm, ne-
gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

RUDUO!**PIGŪS
SIENPOPIERIAI**

Mūsų
pogrindyje yra daug tūk-
stančių ritinių — visi dailiais
ir moderniais piešiniais
ir tik po 7c ritinys

LIEKANOS

kiekvienam jūsų namo kam-
bariui dabar tik už

PUŠĖ KAINOS

Popierio kabintojai, įrankiai,
tiesinimo peiliai, teptukai,
piovimo įrankiai dabar irgi
specialia kaina.

PATIKRINKIT STOGĄ — TAIP PAT IR VISA
NAMĄ, KAIP IS LAUKO, TAIP IR IS VIDAUS!**"Dutch Boy"****DAŽAI NAMAMS**

visokių spalvų. Tie dažai pa-
darys jūsų namus visos kai-
mynios pažiba.

Vidujinėms sienoms ir luboms
naudokite DUTCH BOY
"Wonsover" net ir ant sien-
popierių.

SPECIALU:
Geri dažai namams, tik
balti —

\$ 2.25 galionas

Puikūs dažai kalkėms ir ce-
mentui, viduje ir lauke. Tik
pilki —

\$ 1.98 galionas

Nuo stogo lašėjimo ar ap-
saugoti jam nuo žiemos ža-
los dėl sniego, šalčio ir liūn-
dros vartokite gryną azbesto
fibro dangą —

5 GALIONAI UŽ \$1.85**LINOLEUMO
LIEKANOS****½ kainos**

Palyginkit su kitomis krau-
tuvėmis.

KILIMAI

žavingais naujais piešiniais
9x12 už —

4.88**GABALAI**

labai geros rūšies, naujausių
žvilgančių piešinių —

49c kvadr. jardas

UZDEDAMI LINOLEUMAI
žali - mėlyni, geltoni, raudoni
ar juodo marmuro spalvų
KVADR. JARDAS \$1.19

The U. S. WALLPAPER & PAINT CO.

6001 EUCLID AVE.

Daug vietos automobiliams
užpakaliname kieme

Henderson 1 - 6944

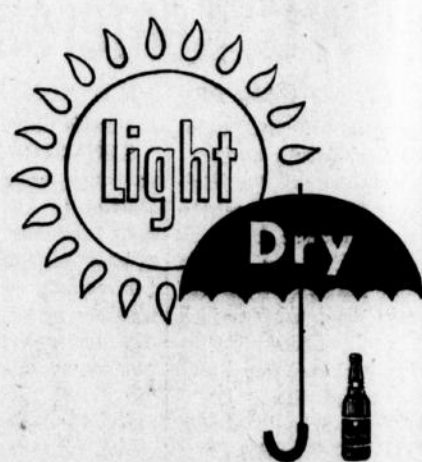
If you like a beer that is **DRY**

Jei jums patinka alus, kuris yra SAUSAS

If you like a beer that is **LIGHT**

Jei jums patinka alus, kuris yra ŠVIESUS

You'll give a big hand
to the **BLACK LABEL** brand

Jūs imsit abiems rankom **BLACK LABEL** gamini.Why shouldn't you try it **TONIGHT**Tad kodėl nepabandyti to
kaip tik šIVAKAR?— ypač už tokią jo dabartinę
pigia ir populiaria kaina!— especially at its
new, low, popular price

CARLING'S
Black Label **BEER**

BREWING CORPORATION OF AMERICA • CLEVELAND, OHIO

PLUNKSNINĖS ANTKLODES

7.90

Pagalvų atnaujinimas

1.25

MATRASŲ perdirbimas

nuo 4.00

Iš plunksnų padaryti patalai
PAIMAM IR GRAŽINAM NEMOKAMAI
LEELAND BEDDING & RENOVATING
3950 Lee Rd. WY 1-5661

Metais pirmyn 1895-ais, Metais pirmyn 1950-ais

MONCRIEFSILDYMO
IRENGIMAI

GAS • OIL • COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

NEW CHINA RESTAURANT

Cleveland's Finest and Most Beautiful
Eating Place
CHINESE and AMERICAN DISHES
1710 EUCLID AVE.

CLEVELAND, OHIO**Rudens laikas!**

Tai yra laikas, kuris primena, jog jau laikas tau-
pyti, kad žmogus galėtų aprūpinti savo gyvenimo
reikalus.

Clevelande Lietuvių Bankas yra puikiausia taupymo
vieta, o po naujų patvarkymų dabar kiekviena taupymo
knygtė yra Federal Insurance Corporation apdrausta iki
\$ 10.000

Tai yra Jungtinių Valstybių valdžios užtikrinimas

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

**THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.**

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įva-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laik-
rodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENTIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

**JAKUBS & SON
FUNERAL HOME**

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balyš GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

RINKIMAI

TOLIMESNIEJI mūsų skaitytojai, tur būt, ne su labai dideliu pasitenkinimu žiūri į tai, kad gerą dalį jų laikraščio vietos užima rinkiminiai skelbimai, skirti Ohio valstybės gyventojams. Kitur gyvenantiems, arba dar neturintiems balsavimo teisės skaitytojams tai yra... tuščia vieta.

Bet prašom tuo labai nesipiktinti, o verčiau įvertinti tą ne visur paprastą reiškinį, — kad Ohio politikams žmonės vertina ne vien tik anglų kalba leidžiamus laikraščius. Jie žino, kad vadinamoji "svetimkalbė" spauda irgi turi savo svorį, ir nori ją pasinaudoti. Ne visose Amerikos vietose tą galite pastebėti.

KURIE PASIDOMI tais skelbimais bei atsišaukimais, tiems gal krinta į akį, kad čia kalba ir vienos ir kitos partijos kandidatai. Gal iškyla ir klausimas — katruos gi laikraštis palaiko, už katruos pataria balsuoti?

Mūsų atsakymas labai paprastas: mes neagituojam nei už vienus, nei už kitus kandidatus. Jie patys už save kalba savo nusipirktose vietose, o rinkikai turi laisvę pasidaryti išvadas, už kuriuos jie balsuos.

Jei jau kas savo galva neapsisprendžia ir būtinai nori patarimo, tai galime duoti tik vieną: rinkitės iš kurios norit partijos, bet, jeigu neturite kitų sumetimų, tai neužmirškite pirmenybės tiems, kurie kalba į jus per jūsų skaitomą laikraštį.

ŽINOMA, kartais įdėmu pasekti, kuomi svarbesnieji kandidatai stengiasi įtikti rinkikams lietuviams ar kitiems, dar neatitrukusiems nuo savo tautybės. Kaip tik šia prasme ir mūsų laikraščio skiltyse vyksta ginčas tarp kandidatų į senatorius — tarp dabartinio senatoriaus Tafto ir jo vietą paveržti siekiančio Fergusonso.

Jie savo pareiškimuose atkreipė dėmesį tuo tarpu į du klausimus: į tautinių mažumų globojimą ir į kovą su komunizmu.

Senatorius Taftas prisistato, kaip senas religinių ir rasinių grupių gynėjas. Čia jis primena savo keliones po Europą ir Tolimuosius Rytus, net savo tėvo pasikalbėjimus su popiežium Leonu XIII. Primena, kad priešinosi prieš slapstas sutartis, kuriose buvo nemaža prekybos mažų tautų interesais. Primena savo priešinimąsi neutralumo politikai, žalingai mažosioms tautoms. Primena pastangas Izraelio valstybės pripažinimo reikale, kovą prieš negrų diskriminaciją unijoje ir tt.

Žinoma, kiekvienas supras, kad čia kalbama į visokias grupes, stengiantis visiems vienu metu įtikti. Ir todėl vargiai ar kuri grupė ras tame pareiškimuose ryškesnių ženklų, rodančių, jog, štai, mūsų reikalus tas asmuo išskirtinai pažįsta ir juos remia.

Fergusonas, demokratų kandidatas, piktinasi tuo Tafto pareiškimu ir įrodinėja, kad priešingai — Taftas visada veikęs prieš interesus tų, kurie tebeturi ryšus su savo tėvynėmis ir artimaisiais Europoje... Šis kandidatas išeina, kaip kovos prieš komunizmą čempionas ir savo oponentui prikiša, esą, anas visą laiką žygiavęs koją į koją su komunistų laikraščio ir Maskvos radio pageidavimais... Tam įrodyti jis prikiša Taftui priešinimąsi Marshallo planui, ekonominę paramą silpnoms tautoms, Europos ginklavimui ir tt.

TAFTO IR KOMUNISTŲ sugretinimas, be abejo, rodo, kad rinkimų išvakarėse ir Amerikoj demagogija nėra svetimas dalykas, kaip ir Europoj... Nors priekaištai Taftui dėl Marshallo plano bei Europos ginklavimo nėra visai be pamato.

Tik galima pastebėti, jog ir Fergusonso

nas ne visus tuos, kurie turi ryšį su Europa, labai nudžiuginas. Jo skelbiamoji komunizmo sustabdymo programa kalba tik apie pagalbą laisvoms tautoms, bet nieku ne užsimena, ko gali tikėtis tie amerikiečiai, kurių tėvynės jau yra komunizmo paverptos, kurių giminės jau Sibire vergauja... Fergusonas kalba apie ketvirtą punkto programos rėmimą, kuri esanti numatyta Europos tautoms pagelbėti, bet jis užmiršta, jog ta programa pirmuoliausiai skiriama Azijos bei vidurinės Amerikos tautoms, atsilikusioms civilizacijoje.

Tai rodo, kad abu oponentai ne per daug giliai pažįsta interesus tų, į kuriuos kalba...

NEGALIMA nepastebėti ir to, kaip Taftas kalba į darbininkiją, įrodinėdamas, kad jis gina darbininkus nuo unių "bosų" saualės, bet neužsimena apie gynimą nuo darbdavių saualės. Jis reikalauja, kad 90% paskolos Anglijai būtų duota Amerikoje gamintomis prekėmis, nurodydamas, kaip nuopelną darbininkų interesams. Taip pat pažymi, jog buvo priešingas prieš sangražines sutartis, nes jos nesaugojo Amerikos darbininkų nuo pigiai apmokamo darbu pagamintų užsieninių prekių konkurencijos.

Taip, tie žygiai gali būti užskaityti darbininkijos naudai, bet kiekvienas darbininkas pastebės, jog čia buvo ne mažesnis ir pramonininkų interesas...

Iš kitos pusės — Fergusonas prikiša Taftui, kad jis kaž kada pasakęs, jog žmonės galėtų kiek mažiau valgyti. O pats Fergusonas didžiūojasi, kad jis karštai gina pilvo interesus.

TIE PASISAUDYMAI, aišku, neatleidžia nei vienos, nei kitos pusės pilnos ir tikros programos. Balsuotojams, kuriems ji dar neaiški, iš to nedaug kas paaiškės. Bet vis dėlto mes neturėtumėm neįvertinti to fakto, kad kai kurie kandidatai neužmiršo, jog ir lietuvių Amerikoje esama, ir kad jie kreipiasi į lietuvių per jų pačių spaudą.

Tas faktas turėtų būti papildomas tas, kas jų naudai lietuvių balsuotojų akyse.

BENDRUOMENE

BENDRUOMENĖS klausimas iš studijų pereina į sprendimus. Daugeliui rūpi, ar tikrai patobulės susiorganizavimas mūsų raštu: Cikagoje viena literatūros mylėtojų draugija ir vienas mecenatas paskyrė premijas novelei. Tai labai gražūs mostai: juos reikia sveikinti ir duoti pavyzdžių kitiems. Deja,

Sako — reikia, kad nauji žmonės stotų į priešką. O to esą galima pasiekti tik per visuotinius rinkimus.

Bet visuotiniai rinkimai pakenčiamai gali būti įvykdyti tik jau gerai suorganizuotoje bendruomenėje. To, deja, čia dar nėra, ir tam pasiekti būtų mažai metų — kitų laiko. Iš kitos pusės — su rinkimais neišvengiamai būtų surištos ir srovių rungtynės, kurios lengvai galėtų sugriauti sunkiai sulipdytą vieningumą pagrindiniuose visuomenės Amerikoje parūpino tik 240 garantijų...

Toliau konferencija svarstė šiuos klausimus: **PROFESIONALŲ** — paaiškėjo, kad tremtiniai profesionalai (ypač inžinieriai, gydytojai, mokytojai), mokantieji anglų kalbą, be ypatingų sunku-

Ačiū už tiesą!

Perskaičiusi spalio 12 d. Dirvoje straipsnį "Kur lietuvių persistengia", taip nudžiugau, jog atrodė, kad visą pasaulį išbučiuočiau. Kaip malonu, kad dar yra sveikai galvojančių ir nesibijančių atvirai pasisakyti žmonių.

Noriu išreikšti Tamstai, Pone Redaktoriau, didžiausią padėką už panašaus turinio straipsnių spausdinimą.

Nėpaprastai džiugu, kad tamsta nesistengiate pataikauti mi-

niai, kaip čia yra įprasta, nebijote pasakyti kai kam gal ir nelabai malonias tiesas.

Dirvoje nuolat tenka skaityti mūsų tautai gyvybiniais klausimais straipsnių. Tai vienintelis laikraštis JAV, kuris daugiausia rašo mums lietuviams opiausiais klausimais.

Linkiu Tamstai, Pone Redaktoriau, kad ir ateityje Dirva būtų tuo pačiu tiesiu keliu, keldama bei nušviesdama lietuvių tautai gyvybinius klausimus.

Z. S., Detroit, Mich.

Rašytojų atsišaukimas

Brangūs tautiečiai,

Lietuviai rašytojas nuo pirmosios mūsų knygos pasirodymo iki mūsų dienų dėjo ir tebededa pastangas ginti savo tautą nuo visų jai gresiančių pavojų ir drauge kurti veikalus, kuriuose atsispindėtų pati tauta ir jos genijus, bet jam visada buvo sunku eiti savo pašaukimo pareigas, ir jis tai dažnai darė be pačios tautos paramos ir pritrimo. Visas praėjusios carinės priespaudos laikotarpis rašytojui buvo kovos laikas, bet tik tos kovos dėka tauta galėjo sulaukti laisvės, kurią šiandien vėl svetimi tiironai kojomis mindo. Šiandien ir vėl lietuvių rašytojas paėmė plunksną tai pačiai kovai, dėl to visai geros valios lietuvių visuomenei turėtų rūpėti, kad gyvenimo reikalai neišmestų rašytojui plunksnos iš rankų.

Rašytojas turi būti, kaip kūdikiš, laukiamas, mėgiamas ir puoselėjamas. Kaip ir kokio mes jo lauksime, tokį jį ir turėsime. Jei mes jį maitinsime trupiniais, tai trupinius ir turėsime. Su širdgėla reikia prisipažinti, kad mūsų visuomenė labai menkai vertina savo talentus. Talentas yra dangaus dovana, jei mes juos užkasime, nuslopinsime ar sunaikinsime, tai laikas mus už tai pasmerks. Tikrumoje kūrėjas, kaip izraelio dvasiškiai, turėtų būti tautos išlaikomas, jis turėtų būti jos garbė ir pasididžiavimas.

Esame maža tauta ir mūsų kūrėjui visada bus sunku ir beveik neįmanoma iš savo pašaukimo gyventi, dėl to mes turėtume pasekti norvegų pavyzdį, kurie, remdami talentus, aukštai iškėlė savo literatūrą ir kitus menus ir tuo būdu patys save svetur išgarsino.

Reikia pasidžiaugti, kad dabar jaučiamas tūlas susirūpinimas mūsų raštu: Cikagoje viena literatūros mylėtojų draugija ir vienas mecenatas paskyrė premijas novelei. Tai labai gražūs mostai: juos reikia sveikinti ir duoti pavyzdžių kitiems. Deja,

Tai yra rimtas ir visos išblaškytos tautos reikalas, dėl to mes šiuo raštu kreipiames į visus geros valios tautiečius ir į visas kultūrines bei visuomenines draugas prašydami aukos paramai lietuvių rašytojus kovoję dėl lietuviško rašto ugdymo ir politinės nepriklausomybės atgavimo.

Lietuvių Rašytojų Draugijos Valdyba — J. Aistis, St. Santvaras, J. Tysliava, B. Brazdžionis ir F. Kirša.
P. S. Aukas prašome siųsti Draugijos iždiniuko vardu: Mr. F. Kirša, 928 E. Broadway, So. Boston, Mass.

NCWC Konferencija

RAŠO KAN. PROF. J. B. KONCIUS

Spalio 19 d. Bellville, prie St. Louis, įvyko konferencija tremtinių emigracijos klausimams apšvarstyti. Pasiūkių, kad dar trūksta 60,000 darbo-buto garantijų. Lietuvių tremtinių, kartu su klapėdiečiais, garantijų dar neturi apie 2,000. Yra dar Anglijoje apie 400 lietuvių, kariavusių drauge su sąjungininkais lenkų kariuomenėje. Užtikrinau konferenciją, kad mes per Balfą juos garantijomis aprūpinsime.

Konferencijos metu atkreiptas dėmesys, kad LIETUVIAI GARANTIJŲ PARUPINIME UŽIMA PIRMĄ VIETĄ! Lenkų iš Anglijos galėtų atvykti apie 17,000, bet tikrumoje atvyks tik apie 7,000. Konferencija nustebo žinia, kad šiemis tūkstančiams lenkų visuomenė Amerikoje parūpino tik 240 garantijų...

Toliau konferencija svarstė šiuos klausimus: **PROFESIONALŲ** — paaiškėjo, kad tremtiniai profesionalai (ypač inžinieriai, gydytojai, mokytojai), mokantieji anglų kalbą, be ypatingų sunku-

mu galės gauti darbo savo profesijoje. **SENELIŲ, INVALIDŲ** — daroma pastanga atgauti į Ameriką iš Vokietijos ir Austrijos senelius ir asmenis, turinčius fizinį trūkumą. Šiuo reikalu IRO skiria už kiekvieną tokį asmenį nuo \$500 iki 650 pašalpos asmenims ar organizacijoms, kurie suvoktų juos pakviesti, ir sutinka pakviestuosius nemokamai atgauti į kvietimo vietą. Little Sisters of Poor jau pakvietė 245 senelius ir invalidus.

Šios kategorijos yra ir lietuvių tremtinių, taigi, mūsų organizacijos turi progos parodyti savo kilnumą, juo labiau, kad IRO teikia visai apčiuopiamas paramas. Daugelis tokių tremtinių lietuvių yra dar pajėgūs, nors ir būdami senyvo amžiaus arba tik viena ranka ar koja. Mokėdami amato, jie užtikrintai gali užsidirbti savo pragyvenimui ir todėl kvietėjams sunkumų nesudarys. Tokių tremtinių sąrašą Balfas pagamins ir paskels spaudoje.

IRO VEIKLOS PRATĖSIMAS —

NUOMONĖS

RAŠALO AŠAROS

Bronys Raila

Kada liausimės patys save niekinę?

Iškėlęs šį klausimą, galiu įžeisti 20,000 Amerikon dabar atvykusių lietuvių ir dar daugybę tūkstančių kituose kraštuose pasisklaidžiusių mūsų mielių tautiečių. Raminuosi tik tuo nujautimu, kad vis dėlto jų dalis greičiausia nepasijus įžeista ir dalyką tinkamai supras.

O tas dalykas tai yra dviejų žodžių pavadinimas — Displaced Persons...

Tie du žodžiai turi, kaip žinoma, didelę istoriją. Jie davė be galo daug įkvėpimo mūsų naujadary kūrėjams. Mūsų kalbą jie "praturtino" visa eile naujų išsireikimų. Jie prikišo, kaip parazitai ir išnaikinti, matyt, juos bus taip pat sunku, kaip parazitus...

Iš oficialaus pavadinimo, Displaced Persons, tuoj atsirado sutrumpinta forma — D. P. Tai pateko net į Amerikos įstatymus... Tas dvi raidės mūsų šikiai noriai pasigavo ir taria jas angliškai — Dyp!... O iš tos formos jau toliau rutuliojosi — dypukas, dypysiuokas (!), dypelis, poetingasis Dievo Paukštėlis, o taip pat ir būdvardžiai — dypukiškas, dypysiškas maistas (!) ir kitokie.

Kadangi tie žodžiai atsirado iš tringos mūsų tautiečių buities Vokietijoje, jie turi savo rūšies gyvenimišką pagrindą ir galėtų būti suprantami. Bet man atrodo tikrai nebesuprantamas ir nebeįsivaizduojamas kitas atvejis — tų žodžių, tų simbolių vartojimas mūsų spaudoje, mūsų politinių ir informacinių institucijų raštuose, pačių tremtinių plakatuose įvairiose eisenose, mūsų ministerijų, konsulių, Balf'o ar Tarybos raštuose, pagaliau mūsų tremtinių dažnas savanoriškas krikštijimasis ta biauaria, bolševikiško kvapsnio blusa...

Ilgai tylėjau, galvodamas, kad jau vieną kartą praregėsimė, suprasime, kas ir kodėl ir kada mus taip pakrikštijo. Bet mūsų žmonės tuos žodžius toliau net daugiau vartoja. Tad nebeiškęs, damas norėčiau su visu pasipiktinimu suukti: "Kada liausitės patys save niekinę? Kada pradėsite protestuoti, kai jus kiti tautiečiai niekina?"

Displaced Persons terminas atsirado praeitam karui baigiantis, kai sąjungininkai susirūpino, kaip reikės sutvarkyti milijonus Hitlerio deportuotųjų, po Europą išsklaidytų ar kitaip "išvietintų" asmenų. Tikrai didelė dalis tada jų buvo be savo vietos. Bet į Kremliu šią sąjstebeilię sąjungininkai tada nenorėjo pagalvoti, kad tų "išvietintų" tarpe ne vienas milijonas bus ir tokių, kurie buvo ar norėjo "išsivietinti" ir nuo Stalino. O jei kas tai suprato, tai jau mandagumas neleido jų aiškiau ir teisingiau pavadinti, nes bolševikai dalyvavo įvairiose tarptautinėse komisijose... Nepatogu buvo prisipažinti, kad yra žmonių, kurie, kaip nuo maro, bėga

šį mėnesį Genevoje įvykusioje konferencijoje nutačia IRO veiklą pratęsti dar vieneriems metams, tai yra, ligi 1952 metų kovo mėnesio. Kun. Dr. A. Deksnys labai įtikinančiai išaiškino konferencijai atvykusių kilnojimosi priežastis ir atitaisė dėl to buvusį tremtiniams nepalankų įspūdį.

Mūsų pareiga ne tik to paties nevertoti, bet ir kitiems nurodyti, kad Europoje tikrųjų DP problema seniai išspręsta, bet liko neišspręstas klausimas tų žmonių ir jų tėvynių, kurios buvo po Jaltos atiduotos bolševizmo okupacijai.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Vincas RASTENIS. Assistant Editor: Balyš GAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. DIRVA įeina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos B-ė. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio mėn. laiku.